

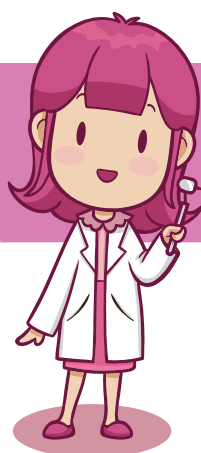
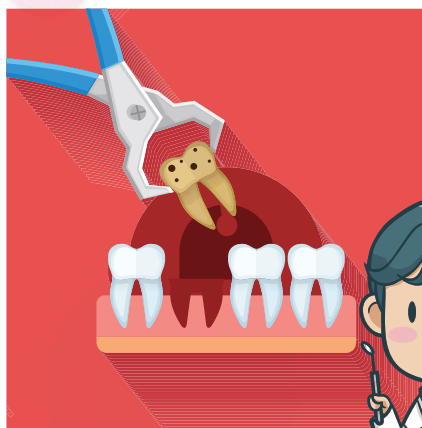
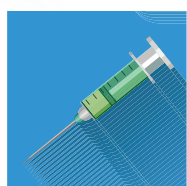
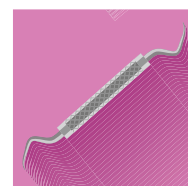
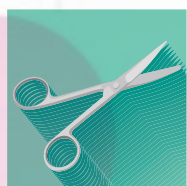
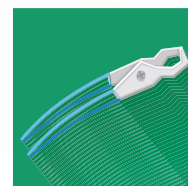
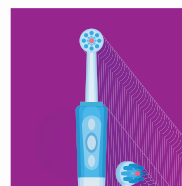
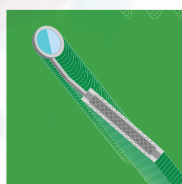
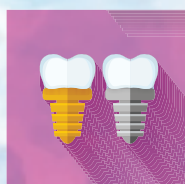
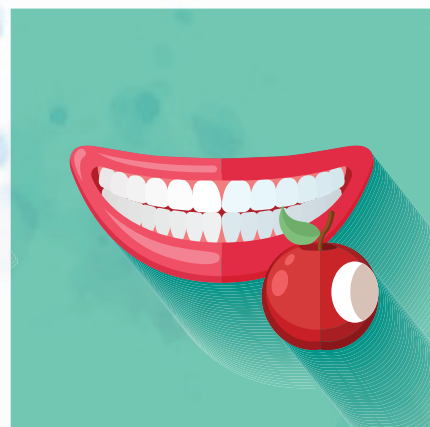
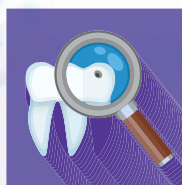
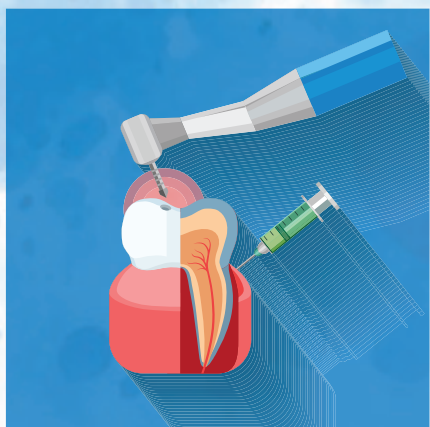

ข่าวสาร

ปีที่ 33 ฉบับที่ 4 ประจำเดือน กรกฎาคม - สิงหาคม 2562 ISSN 0857 - 5841

ทันตแพทย์

DAT NEWSLETTER

สารบัญ

คุยกับบรรณาธิการ

ประวัติ :

การก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล

6

ประวัติ :

การก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

8

บทความวิชาการ : การตกแต่งฟันของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ปางมะผ้า

11

พิธีการมอบโล่สมาชิกกิตติมศักดิ์ของ

สภาสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แด่ พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพสิกรา

14

งานประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 108 (1/2562)

16

บทความพิเศษ : ภาพถ่ายหลุมดำ

20

บทความวิชาการ : แต่ก่อนนั้นทำฟันกันอย่างไร?

22

บทความวิชาการ : ความสัมพันธ์ อันไกลซิด ของสภาวะสุขภาพในช่องปาก กับโรคทางระบบอื่น ๆ ของร่างกาย ชุดที่ 1

26

Dent News

29

We Need You

31

เดือนมิถุนายนของทุกปี เป็นเดือนที่ทางทันตแพทยสมาคมฯ จัดงานประชุมวิชาการกลางปี โดยในปีนี้ ทางทันตแพทยสมาคมฯ ได้ร่วมมือกับสมาคมเอ็นโดดอนติกส์แห่งประเทศไทยในการจัดวิทยากรบางเสริมในงานประชุม ทำให้เนื้อหาการประชุมเข้มข้นขึ้นอย่างมาก ดังที่เห็นในกำหนดการประชุมที่ผ่านมา และในปีนี้ ทางสมาคมฯ ได้ปรับตัว website ใหม่ เพื่อรองรับการเข้าดูเนื้อหาการประชุมครั้งที่ผ่านมาให้รวดเร็วขึ้นโดยไม่ต้องรอถึง 6 เดือน อย่างที่ผ่านมา โดยเนื้อหาของการประชุมที่ผ่านมานั้น ท่านสมาชิกทุกท่านสามารถเข้าชมได้ โดยการ login เข้าสู่ website ซึ่งทางสมาคมฯ จะได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงระบบการ login ต่อไป ผ่านทาง facebook และ line@ ของสมาคมฯ โดยคาดว่าจะเปิดให้เข้าดูได้ ภายในเดือน กรกฎาคม นี้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

นอกจากนี้ ทางสมาคมฯ ยังได้จัดกิจกรรมยุวสมาชิกขึ้นใหม่ โดยมีการบรรยายทางวิชาการสำหรับยุวสมาชิก ภายใต้หัวข้อ DAT Comprehensive Review ซึ่งแม้ว่า เราจะไม่ได้อัปโหลดให้ท่านสมาชิกเข้าฟังในห้องบรรยาย แต่ท่านสมาชิกที่สนใจก็สามารถเข้าชมเทปย้อนหลัง ได้เช่นเดียวกับเทปการบรรยายวิชาการ

ในปีนี ทางสมาคมฯ ยังจัดการสัมมนาทางวิชาการสองเรื่อง คือเรื่องวัสดุทางเลือกสำหรับการใช้แทนอะมัลกัม และประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนในงานทางทันตกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งได้เสร็จสิ้นไปเมื่อวันที่ 12-13 มิถุนายน ที่ผ่านมามาเช่นกัน รายละเอียดของการสัมมนา ซึ่งเรากำลังรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำข้อสรุป และตีพิมพ์บน website ของสมาคมฯต่อไป

และในข่าวสารฉบับนี้ ก็ยังมีบทความดีๆ มาฝากท่านสมาชิกเช่นเคย พบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

หนังสือข่าวสารทันตแพทย์

กองบรรณาธิการ ประสิทธิ์ ภาวสันต์ อิศระพงศ์ แก้วกำเหนิดพงษ์ พิมพ์ราไพโรจน์กิจ สันธวาชีวะ สมโภช อังคนาวิริยารักษ์

ฝ่ายศิลป์ อัญมณี คงชีพา ฝ่ายโฆษณา ชิตศักดิ์ สุวรรณโมลี ฝ่ายบริหาร ทพ. ขวลิต กาญจนโอภาสวงศ์

ข่าวสารทันตแพทย์

ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

71 ลาดพร้าว 95 วังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310 โทร. 02-539-4748, 02-932-3176 โทรสาร. 02 -514-1100

e-mail : dat.news@dent.or.th หรือ thailandnet@gmail.com

web : www.thaidental.or.th

issn : 0857 - 5841

RUN FOR FUN RUN ครั้งที่ 3 ตอน

MORE FUN RUN ลลลา

ในวันอาทิตย์ที่ 10 พฤศจิกายน 2562 เวลา 05.30 น.
ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีบัตรให้เลือก 2 แบบนะจ๊ะ

บัตรธรรมดา 600 บาท

บัตรVIP 1,000 บาท

เริ่มรับสมัครตั้งแต่ 1 - 15 สิงหาคม 2562
รายได้ส่วนหนึ่งหลังหักค่าใช้จ่ายจะนำไปมอบให้มูลนิธิ
โรงพยาบาลคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ติดตามรายละเอียดได้ที่ FB CU Dent Alumni และ FB CU Dent Run For Fun Run

เวียนมาอีกครั้งกับการประชุมวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างวันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 22 และ 23 ครั้งนี้นับเป็นการประชุมวิชาการครั้งที่ 8 ของราชวิทยาลัย หรือเรียกว่า RCDS 2019 การประชุมครั้งนี้จัดล่าช้ากว่าทุกปีที่เคยจัดมา อันสืบเนื่องจากปัญหาในการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับผู้เข้าร่วมประชุมที่เพิ่มขึ้นทุกปี ปี ดังเห็นได้จากการจัดการประชุมสองครั้งหลังที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้ลงทะเบียนล่วงหน้าจำนวนมากจนจำเป็นต้องปิดรับการลงทะเบียนล่วงหน้าก่อนเวลาที่กำหนด เนื่องจากมีผู้ลงทะเบียนเกินกว่าจะรองรับได้ สำหรับการเตรียมการจัดประชุมในครั้งนี้สามารถจะรองรับผู้เข้าร่วมประชุมได้มากกว่า 1,500 คน และเป็นการประชุมที่แตกต่างจากการประชุมสองครั้งก่อนที่ผ่านมาคือ จะมีพิธีมอบเข็มและครุฑวิทยฐานะของผู้ที่ได้รับอนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรของราชวิทยาลัย และยังไม่เคยเข้าร่วมพิธีมาก่อนในวันที่สามของการจัดงาน โดยกำหนดให้ผู้เข้าร่วมพิธีทุกท่านต้องลงทะเบียนประชุมวิชาการและลงทะเบียนให้เรียบร้อยก่อนผู้ลงทะเบียนกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากต้องมีการจัดเตรียมงานหลายส่วนให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุดสำหรับผู้เข้าร่วมพิธีทุกท่าน

สำหรับเนื้อหาการประชุมวิชาการจะยังคงเอกลักษณ์ของราชวิทยาลัย คือการบรรยายที่เป็นความร่วมมือของสหสาขาทั้ง 12 สาขาที่มีการเปิดการฝึกอบรมในวิชาชีพทันตแพทย์ จากที่มหาวิทยาลัยที่มากทั้งความรู้และประสบการณ์ในหลากหลายแง่มุม และที่ยังคงเหมือนเดิมสำหรับการประชุม ได้แก่ การนำเสนอและการประกวดการนำเสนอผลงานวิชาการหลักสูตรหลังปริญญาทางทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ซึ่งจะได้มีการเผยแพร่ผลงานในวิทยสารของทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ นับเป็นความร่วมมือขององค์กรวิชาชีพที่ดียิ่ง นอกจากนี้ยังมีรายการ workshop ที่เปิดรับลงทะเบียนเฉพาะสำหรับสมาชิกสาขาวิชาเอ็นโดดอนต์ สาขาทันตกรรมประดิษฐ์ และสาขาทันตสาธารณสุข ที่มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกของราชวิทยาลัยได้รับการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ที่พิเศษอีกประการหนึ่งสำหรับการประชุมครั้งนี้ได้แก่ การที่นิสิต นักศึกษา และทันตแพทย์ประจำบ้านที่ลงทะเบียนเข้าประชุมทุกท่านจะได้รับประทานอาหารกลางวันทั้งสองวัน สำหรับท่านที่นำเสนอผลงานและประกวดการนำเสนอผลงานในการประชุมจะได้รับการลงทะเบียนและร่วมรับประทานอาหารฟรีทั้งสองวันเช่นกัน ส่วนท่านที่ชนะเลิศการประกวดการนำเสนอผลงานวิชาการจะได้รับเงินรางวัล 50,000 บาท เพื่อสนับสนุนการเดินทางไปนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ IADR หรือการประชุมในระดับเดียวกัน นอกจากนี้ในระหว่างการประชุมคณะกรรมการจัดงานยังจัดให้มีสตูดิโอถ่ายรูป เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับท่านที่ประสงค์จะถ่ายรูปในชุดครุยของราชวิทยาลัย หรืออื่นๆ กับครอบครัว หรือเพื่อนๆ

ขณะนี้ภา รลงทะเบียน นประชุมวิชาการและพิธีมอบเข็มและครุฑวิทยฐานะเปิดรับลงทะเบียนแล้ว ขอเรียนเชิญทุกท่านเร่งรีบลงทะเบียน ก่อนที่จะปิดรับการลงทะเบียนล่วงหน้าเหมือนเช่นที่ผ่านมานะครับ

ผู้สนใจติดตามรายละเอียดได้ที่: WWW.ROYALTHAIDENT.ORG

อัตราค่าลงทะเบียน

ประชุมวิชาการ ประจำปี 2562 วันที่ 6-7 พ.ย. 2562	ภายใน 25 ต.ค 2562	หลัง 25 ต.ค 2562
สมาชิกราชวิทยาลัยทันตแพทย์ฯ	4,000 บาท / คน	5,000 บาท / คน
	(รวมอาหารกลางวัน 2 วัน วันที่ 6-7 พ.ย. 2562)	
ทันตแพทย์ผู้สนใจทั่วไป	5,000 บาท / คน	6,000 บาท / คน
	(รวมอาหารกลางวัน 2 วัน วันที่ 6-7 พ.ย. 2562)	
ทันตแพทย์ประจำบ้าน หรือนิสิตหรือนักศึกษาหลังปริญญาทุกหลักสูตร	2,500 บาท / คน	3,500 บาท / คน
	(รวมอาหารกลางวัน 2 วัน วันที่ 6-7 พ.ย. 2562)	
ประชุมวิชาการและรับเข็มและครุฑวิทยฐานะ (6-8 พ.ย. 2562)	ภายใน 15 สิงหาคม 2562 เท่านั้น	
ไม่ตัดครุฑวิทยฐานะ	8,000 บาท	
	(รวมอาหารกลางวัน 3 วัน วันที่ 6-8 พ.ย. 2562)	
ตัดครุฑวิทยฐานะ	8,000+5,800 บาท	
	(รวมอาหารกลางวัน 3 วัน วันที่ 6-8 พ.ย. 2562)	

6 November 2019

6 November 2019								
เวลา	ห้อง	World Ballroom ABC	Lotus Suite 5 - 7	Lotus Suite 1 - 2	Lotus Suite 3 - 4	Lotus Suite 13	Lotus Suite 14	Lotus Suite 15
8.00 - 10.00	Early Morning Coffee Break							
8.45 - 09.00	พิธีเปิดการประชุมวิชาการประจำปี 2019 โดยประธานราชวิทยาลัยแห่งประเทศไทย							
9.00 - 10.30		Complete denture 4.0 ผศ.ทพ.สรพจน์ นามะโน อ.ทพญ.ปาหนัน ศาสตราวาท	Dentist's mission for public health policy ทพ.ประโยชน์ เทียมสุด คุณณัฐกร อุเทนสุด ทพญ.ศิริเพ็ญ อรุณประพันธ์ ผู้ดำเนินการอภิปราย : ทพญ.ปิยะดา ประเสริฐสม	(Workshop) CBCT for endodontists: How to view your cases ทพ. พงกฤษณ์ ศิลป์พิทักษ์กุล , ทพญ.ดร.พิชชา พิชัยพัฒน์ ★ รับลงทะเบียนเฉพาะสมาชิกสาขาทันตกรรมปริศน์ ฟรี ★				
10.30 - 12.00		Essential factors for successful zirconia restorations รศ.ทพญ.ดร.กาญจนา กาญจนทวีวัฒน์ ทพญ.ดร.กมลพร วัฒนเสริมกิจ	National guidelines for oral cancer screening ศ.(เชี่ยวชาญพิเศษ) ทพ.ดร.อนันต์ เอี่ยมอรุณ พญ.สมจินต์ จินดาวิจิตร ผู้ดำเนินการอภิปราย ทพญ.นพวรรณ โพชนุกูล					
12.00 - 13.30	Lunch at Convention Center							
13.30 - 15.00		Esthetics in implant dentistry, a step by step concept for your daily practice รศ.ทพ.ประเวศ เสรีเชษฐพงษ์ ทพญ.ริเบก้า กรัยวิเชียร	Management of large caries in young permanent molars ผศ.ทพ.ดร.ชิษณุ แจ่มศิริพันธ์ ทพญ.ณอมศุภ เจริญไพศาล ทพญ.ดร.พิมพ์รพีโร ไรจงกิจ สันธาวีชะ	(Workshop) Cost effective evaluation of oral health care program รศ.ดร.ทพญ. สุกัญญา เอี่ยมวิวัฒน์ ★ รับลงทะเบียนเฉพาะสมาชิก สาขาทันตกรรมปริศน์ ฟรี ★				
15.00 - 16.30		Prosthodontic management in periodontal patients รศ.ทพ.สุพจน์ ตามสายลม ผศ.ทพ.ตระกูล เมฆญารัตนนานนท์	Probiotic of oral health: Past to the present ศ.ดร.รวี เจริญไพศาล ผศ.ทพญ.ดร.สุพัชรินทร์ พิวัฒน์					

7 November 2019

8.30 - 10.00	Early Morning Coffee Break						
9.00 - 10.20	A true story of “UNIVERSAL” adhesive for restorative dentistry รศ.ทพ.ดร.พิศพลย์ เสนาวงษ์ ผศ.ทพ.ดร.พงศ์ พงศ์พฤกษา	What should be concerned in the immunocompromised patients? ทพญ.วราวรรณ คุณเอนทัย นพ.ทพ.คณิน อรุณากูร ทพ.ดร.อรธณภูมิ เลิศพิมลชัย	(Workshop) Digital implant workflow: Computer-aided design for surgical guide, abutment and crown รศ.ทพญ.ดร.กาญจนา กาญจนทวีวัฒน์ รศ.ทพญ.ดร.โณภม สุวรรณเวลา, ทพญ.ดร.พิมพ์รพีโร ไรจงกิจ สันธาวีชะ ★ รับลงทะเบียนเฉพาะสมาชิกสาขาทันตกรรมปริศน์ ฟรี ★	ถ่ายทอดสดจากห้องบรรยาย	การประชุมอนุกรรมการสาขาทันตกรรมสูง	Oral Presentation	Studio for Photo Shooting
10.20 - 10.40	การประชุมสามัญประจำปี 2562 ราชวิทยาลัยทันตแพทยแห่งประเทศไทย และการมอบรางวัลพิเศษและเกียรติคุณ การนำเสนอผลงานวิชาการ	Bleeding disorders: Understanding & connecting					
10.30 - 12.00							
10.40 - 12.00	Analogue VS Digital ceramic veneer: Restorative workflow for predictable high-end results รศ.ทพ.มนตรี จันทรมังกร ผศ.ทพ.ดร.ทวีศักดิ์ ประสานสุทธิพร ทพ.กิตติพงศ์ บุรณะโสภณ	นพ.ดร.ปภาวดี วัชรารณนิษฐ์ นพ.ทพ.นิพนธ์ โอภาษา รศ.ทพ.พิรศุภย์ รอดอนันต์					
12.00 - 13.30	Lunch at Convention Center						
13.30 - 15.00	How to handle dental pain ทพญ.อดิษฐ์ มาลากุล ณ อยุธยา รศ.ทพญ.ดร.พรพรรณ พิบุลย์รัตนกิจ ทพ.นรชัย วงศ์กรเขาวลิต	Implant maintenance: Periodontic and prosthodontic perspective ผศ.ทพญ.ดร.จันทกร แจ่มไพบุลย์ ผศ.ทพญ.ดร.ใจแจ่ม สุวรรณเวลา		ถ่ายทอดสดจากห้องบรรยาย	Board Committee Meeting	Oral Presentation	Studio for Photo Shooting
15.00 - 16.30	Management of unerupted teeth รศ.ทพ.ดร.สุนทรา พันธมีเกียรติ ผศ.ทพ.สุรกิจ วิสุทธิวัฒนากร ผศ.ทพ.ดร.พูนศักดิ์ ภิเศก	Puzzle in oral lesion III รศ.ทพ.ดร.ไกรสร ทรัพย์ะเดชก ผศ.ทพญ.ดร.อรุณวรรณ หล้าอุบล					

8 November 2019

เวลา	ห้อง	World Ballroom ABC	Lotus Suite 5 - 7	Lotus Suite 13	Lotus Suite 14	Lotus Suite 15
8.30 - 13.30		พิธีมอบเข็มและครุฑวิทยฐานะ และมอบโล่รางวัลทันตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญดีเด่น	ห้องรับรองแขกของผู้รับเข็ม	ห้องรับรองประธาน	ห้องฝากของผู้รับเข็ม	ห้องฝากของกรรมการ และ แขกรับเชิญ

ประวัติ การก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และก่อตั้งลุ่มลูกคลุกคลานมาในยุคสมัยเดียวกับคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งได้กล่าวถึงไปแล้วในตอนก่อนหน้า อันที่จริงแล้วคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ก็เพิ่งจะฉลองครบรอบ 50 ปีไปเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2561 นี้เอง

ในปี 2486 ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียง 3 ปีหลังจากสถาปนาแผนกทันตแพทยศาสตร์ภายใต้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น ก็ได้มีการย้ายสังกัดแผนกทันตแพทย์มาอยู่ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข ก่อตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก 1 คณะ โดยให้คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะที่ 1 แยกไปสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดั้งเดิมและคณะ

ทันตแพทยศาสตร์ซึ่งอยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ก็ได้รับการสถาปนาเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2511 โดยใช้ชื่อเมื่อเริ่มก่อตั้งว่า คณะทันตแพทยศาสตร์พญาไท สังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ซึ่งในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2512 ก็ได้รับพระราชทานนาม “มหิดล” เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัยนั่นเอง

การดำเนินการจัดตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดลมี ศ.พ.อัคระ ยุกตะนันท์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้ง ท่านเป็นบัณฑิตรุ่นแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ.2487 ด้วยความที่ท่านได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่งเหรียญทอง จึงได้รับบรรจุในตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาทันตกรรมหัตถการ (ขณะนั้นคณะทันตแพทยศาสตร์ยังอยู่ภายใต้สังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์) และได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา จนกลับมาทำงานตามเดิมในปี พ.ศ.2503 ต่อมาขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปากและรักษาการหัวหน้าแผนกวิชาทันตกรรมหัตถการ ก็มีคำสั่งจากสำนักนายกรัฐมนตรีในปีพ.ศ.2511 แต่งตั้งให้ท่านรักษาการคณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์พญาไทอีกตำแหน่งหนึ่ง

การเรียนการสอนในขณะนั้นนิสิตต้องผ่านการศึกษาด้านพรีคลินิกมา 2 ปี จึงจะได้ศึกษาชั้นคลินิกต่ออีก 2 ปี โดย ศ.พ.อัคระ ยุกตะนันท์ มีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร และบริหารงานคณะทันตแพทยศาสตร์พญาไท จนมีคุณภาพทัดเทียมสากล โดยคณะทันตแพทยศาสตร์พญาไท มิได้ใช้หลักสูตรแบบเดิม (Conventional Dental Curriculum) ที่จัดการสอนในคณะทันตแพทยศาสตร์จุฬา แต่ใช้หลักสูตรทแยง (Diagonal curriculum) ซึ่งเป็นการสอนทางวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานและทางคลินิกควบกันไปตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ทำให้นักศึกษามีโอกาสฝึกพร้อมกับผู้ป่วยตั้งแต่ชั้นปีแรก ซึ่งระหว่างนั้นองค์การอนามัยโลกก็ได้ส่งที่ปรึกษา คือ ศ.จอห์น วี. โอวสัน คณบดีมหาวิทยาลัยHouston รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา มาให้คำแนะนำในการจัดการหลักสูตรร่วมด้วย ทำให้คณะได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Integrated Topic Teaching) ซึ่งช่วยลดการซ้ำซ้อนของวิชาที่สอนนั่นเอง

เลื้อยเชิร์ตริตเรียบ กางเกงผ้าขาวาว ผูกหูกระต่าย มีมือไปป์
เอกลักษณ์ของท่านอาจารย์อัคระ

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เริ่มรับนิสิตรุ่นแรกในปีพ.ศ. 2513 เพียงจำนวน 8 คน และได้เพิ่มเป็น 30 คน และ 60 คนในปีต่อมาตามลำดับ และภายใต้การบริหารของ ศ.ทพ. อิศระ ยุกตะนันท์ นี่เอง คณะทันตแพทยศาสตร์ก็ได้มีการเปิดหลักสูตรหลังปริญญาขึ้นในช่วงปีพ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นหลักสูตรแบบ 1 ปี นอกจากนี้ยังมีการเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรผู้ช่วยทันตแพทย์และหลักสูตรช่างทันตกรรมเป็นที่แรกในประเทศไทยในปีเดียวกัน ทำให้เกิดการผลิบบุคลากรในทีมงานทันตแพทย์ซึ่งช่วยส่งเสริมการทำงานของทันตแพทย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

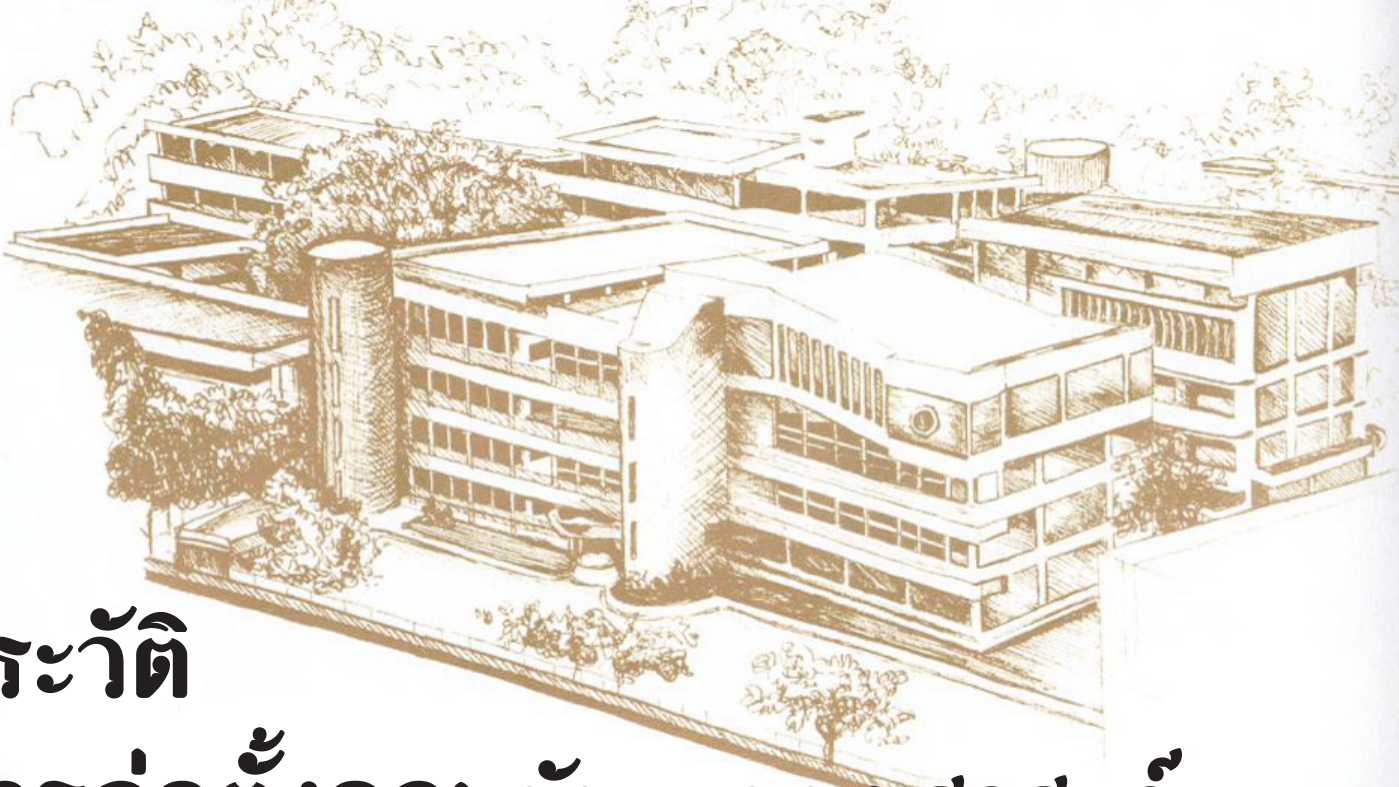
ศ.ทพ. อิศระ ยุกตะนันท์ หรือที่นิสิตเรียกกันว่าอาจารย์หมอ อิศระ ไม่เพียงมีวิสัยทัศน์และมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการเท่านั้น ท่านยังเป็นที่เคารพของผู้ร่วมงานทุกคน โดยขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดี ท่านจะให้เกียรตินักศึกษาและผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าพบเพื่อปรึกษาเรื่องการเรียน การงาน และชีวิตส่วนตัว ท่านมักมาทำงานที่คณะแต่เช้าเพื่อตรวจตราสถานที่ และภาควิชาต่าง ๆ ท่านมักเน้นย้ำว่า “การเป็นข้าราชการ จะต้องมียะเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และต้องตรงต่อเวลา อาจารย์จะต้องเป็น instructor ไม่ใช่ inspector ต้องเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษา ไม่จับผิด” ท่านให้ความสำคัญสนทนเป็นกันเองและให้กำลังใจนักศึกษาในการเรียน มีการชวนนักศึกษาไปรับประทานอาหารที่บ้านเพื่อใช้เวลาพูดคุยสังสรรค์นอกจากการเรียนในคณะ แม้นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาไปแล้ว อาจารย์ก็ยังคงติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา จึงเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์ทันตแพทย์โดยแท้จริง

หลังจากท่านถึงแก่กรรมในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2537 รวมอายุ 76 ปี ท่านได้อุทิศโครงการกระดูกให้โรงพยาบาลศิริราช ให้ นิสิตรุ่นหลังได้ศึกษา ซึ่งโครงการกระดูกของท่านตั้งอยู่ที่ห้องปฏิบัติการมหากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน มีเกร็ดเรื่องเล่าที่ไม่ควรลบลู่เกี่ยวกับโครงการกระดูกของท่านอาจารย์ อิศระ จาก ศ.คลินิกเกียรติคุณ ทพ.กิตติสุพันธ์วิช ท่านเล่าเกี่ยวกับการทำฟันปลอมบนและล่างให้โครงการกระดูกของท่านอาจารย์ อิศระว่า “ผมเคยสัญญาที่จะทำฟันปลอมให้ท่านอาจารย์ อิศระ เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ แต่ไม่มีโอกาส ประจวบเหมาะจนกระทั่งท่านอาจารย์ อิศระถึงแก่กรรม แลได้มาเข้าฝันผมเรื่องฟันปลอม” เกร็ดเล็กน้อยอีกอย่าง คือ ท่านอาจารย์ อิศระมีของโปรดคือ อ้อยคั่ว “ถ้าได้อ้อยคั่วไปให้สักการะโครงการกระดูกของท่านอาจารย์ อิศระ ที่ห้องปฏิบัติการมหากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลอธิฐานหรือขอพรกระดูกมือด้านซ้ายของโครงการกระดูกท่านอาจารย์ อิศระจะแกว่งและขยับเพื่อตอบรับของที่พวกเรานำไปสักการะ”

ทั้งนี้ แม้ท่านอาจารย์ อิศระจะไม่ได้อยู่จนเห็นการเติบโตของคณะทันตแพทยศาสตร์มหิดล แต่จากการเล็งเห็นของท่านอาจารย์ อิศระว่า “การเรียนการสอนที่จะมีประสิทธิภาพต่อนักศึกษาทันตแพทย์ อันส่งผลประโยชน์ในการรักษาผู้ป่วย เป็นไปไม่ได้เลยถ้าขาดพื้นฐานอันเข้มแข็งของงานวิจัย” ทำให้คณะทันตแพทยศาสตร์มหิดลผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังมีการริเริ่มหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิตขึ้นเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทย และได้ผลิตบัณฑิตคุณภาพตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในการสถาปนาคณะฯ เพื่อเพิ่มจำนวนทันตแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนสืบเนื่องมา

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

1. 50 ปี คณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล 7 มิถุนายน พ.ศ. 2561
2. ประวัติครู ศาสตราจารย์เกียรติคุณทันตแพทย์ อิศระ ยุกตะนันท์ พ.ศ. 2461-2537

ประวัติ การก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เดิมทีคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแผนกทันตกรรมของโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งให้การรักษาทางทันตกรรมแก่ชาวเชียงใหม่มาตั้งแต่ พ.ศ.2498 โดยมีทันตแพทย์หญิง ดร.ถาวร อนุมานราชธน เป็นหัวหน้าแผนก แผนกนี้อยู่บนชั้นสองของอาคารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตึกผู้ป่วยนอกของคณะแพทยศาสตร์ โดยมีห้องหลักเพียง 2 ห้อง คือ ห้องอุดฟัน และห้องถอนฟัน และมีห้องตรวจและห้องเอ็กซเรย์ร่วมด้วย

ทันตแพทย์หญิง ดร.ถาวร อนุมานราชธน
18 เมษายน 2469 - 6 เมษายน 2540

ทันตแพทย์หญิง ดร.ถาวร อนุมานราชธน เป็นชาวเชียงใหม่โดยกำเนิด เป็นบุตรสาวของ พระทวีประศาสน์ (บุญทวี ประทุมอินทร์) อดีตนายอำเภอแมริม หลังจากสำเร็จการศึกษาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เจริญทอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ.2495 ท่านก็ได้เข้ารับราชการเป็นทันตแพทย์คนแรกประจำ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ และได้ทุนมูลนิธิ Fulbright ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย Tufts เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 3 ปี

หลังจากท่านกลับมา แผนกทันตกรรมยังคงมีฐานะเป็นแผนกหนึ่งในโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จนกระทั่งปีพ.ศ.2502 มีการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้น แผนกทันตกรรมจึงอยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จนกระทั่ง ปีพ.ศ.2508 เมื่อคณะแพทยศาสตร์ถูกโอนย้ายเข้าสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แผนกทันตกรรมจึงอยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่นั้นมา

ในปีพ.ศ.2509 ได้มีเปิดสอนเป็นครั้งแรกขึ้น โดยได้ทดลองรับนักศึกษา 2 คน พร้อมกับรับอาจารย์ที่ทำการสอนเป็นครั้งแรกด้วยกัน 9 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่วางรากฐานหลักสูตรให้กับคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่นั้นมา ทั้งนี้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังมีการขาดแคลนอาจารย์อยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องเชิญอาจารย์พิเศษอีกหลายท่านมาช่วยสอน ดังที่เห็นได้จากบันทึกตอนหนึ่งของทันตแพทย์หญิง ดร.ถาวร อนุมานราชธน ว่า

ชีวิตข้าพเจ้าเติบโตมาโดยลำดับ จากเด็กนักเรียนเตรียม ไปเป็นนิสิตฯ ทั้งหมดนี้สังกัดสำนักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาทั้งสิ้น เรื่อยไปเป็นนักเรียนทันตแพทย์ จนกระทั่งจบเป็นทันตแพทย์ ได้รับทุนฟูลไบรตไปเรียนที่อเมริกา 2 ปี กลับมาทำงานเป็นทันตแพทย์อยู่ รพ.สวนดอก ระหว่างนี้ก็แต่งงาน มีลูกมีเต้าไปตามวัฏสงสารของมนุษย์ เวลาล่วงเลยมาเกือบ 20 ปี อายุข้าพเจ้ากำลังจะเข้าเลขสี่หน้าแล้ว ก็ต้องปรับตัวให้เป็นอาจารย์อีกเมื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มอบหมายให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าโครงการจัดตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชีวิตช่วงนี้ขอใช้ศัพท์ที่คนยุคใหม่ ไอเทคใช้กันคือ มันส์ จริง ๆ บอกกับตัวเองว่า เขากำลังให้เราทำอะไรได้สินะ สู้หัวชนฝาเลย ชวนใครมาสู้ด้วยเขาก็ไม่เอา ไปชวนอาจารย์จากกรุงเทพฯ หลายคน ส่วนใหญ่ได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง เช่น ศาสตราจารย์ พ.ท.พ. สี่ สิริสิงห์ ผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพยิ่งบุพการี , อ.จ.หมออุบล โพธิ์กิต , ศ.จ. ทพ.พรรณี สุ่มสวัสดิ์ และอีกหลายคนก็กรุณาสละเวลามาช่วยสอน แต่อาจารย์ของเรายังไม่พอกับวิชาที่นักศึกษาจะต้องเรียนอยู่ดีเพราะช่วงนั้นเป็นระยะที่ อ.จ.ที่เราเตรียมไว้สอนทางเชียงใหม่กำลังไปศึกษาต่อต่างประเทศกันทั้งนั้น เมื่อบางวิชาไม่มีคนสอนข้าพเจ้าก็สอนเอง ข้าพเจ้าเรียกตัวเองว่า อาจารย์อเนกประสงค์ อาจารย์ยาดวิชาไหน สอนแทนได้หมด สนุกตอนเตรียมการสอนนี่ซี เพราะตัวเองก็รู้ไปนานแล้วจะสอนตอนเช้าก็ดูหนังสื่อไว้ตอนกลางคืน ดึกแสนดึกไม่ว่า ท่าทางอ่านให้จบให้เข้าใจ ยังคิดอยู่เลยว่าเราดูหนังสื่อไปสอนนักเรียนมากกว่าตอนเราดูหนังสื่อสมัยเป็นนักเรียนเยอะแยะเลย...

ต่อมาในปีพ.ศ.2511 ได้มีประกาศจากสำนักนายกรัฐมนตรี อนุมัติให้ยกฐานะจากแผนกทันตกรรมขึ้นเป็นภาควิชาทันตแพทยศาสตร์ และในปีพ.ศ.2512 ได้ย้ายที่ทำงานจากเดิมที่มีห้องเพียงสองห้อง ไปยังตึก 7 ชั้นที่สร้างใหม่ ต่อในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2515 ก็ได้รับการจัดตั้งเป็นคณะทันตแพทยศาสตร์ อันเป็นคณะในลำดับที่ 9 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเป็นคณะทันตแพทยศาสตร์แห่งแรกเขตภูมิภาค โดยมีอาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร.ถาวร อนุมานราชธน ดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรก และในปีเดียวกันนี้เองคณะทันตแพทยศาสตร์ก็ได้รับการอนุมัติให้จัดสร้างอาคารบนที่ดินของมหาวิทยาลัยจำนวน 11 ไร่ บนถนนสุเทพ ตรงข้ามวัดสวนดอกเรื่อยมาจนปัจจุบัน

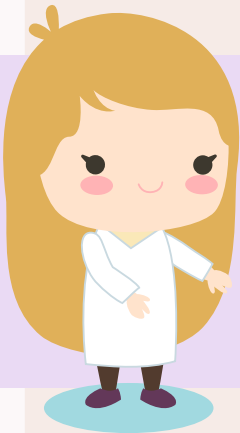

คณะทันตแพทยศาสตร์ ได้ใช้ตราสัญลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยได้เพิ่มในส่วนชื่อและ สีคณะฯ ซึ่งทางสภามหาวิทยาลัยได้กำหนดตราประจำมหาวิทยาลัยเป็นรูปช้างชูคบเพลิง และมีสุภาวดี เป็นภาษาบาลีว่า "อุตตมานุ ทมยนิ ปณฺธิตา" มีความหมายว่า "บัณฑิตทั้งหลายย่อมมีฝนตนเอง" อยู่ในวงล้อมรอบรูปช้าง ช้างมีท่าทางเหมือนธรรมชาติ งวงจับคบเพลิงชูขึ้นเหนือหัว เปรียบเสมือนแสงสว่างส่องทางให้นักศึกษาที่จะไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

จากเดิมที่มีนิสิตทันตแพทย์เพียงสองคน จวบจนปัจจุบัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ฉลองครบรอบ 47 ปีแล้ว คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นบ้านหลังที่สองของเหล่าศิษย์เก่าที่เคยได้ใช้ชีวิตร่วมหอพัก และส่งผ่านความรักเอื้ออาทรกันจากรุ่นสู่รุ่น ดั่งบันทึกจากหนังสือครบรอบ 45 ปีคณะทันตแพทยศาสตร์ที่ได้รวบรวมข้อความประทับใจจากทันตแพทย์หลายรุ่นกล่าวไว้..

สมัยผม มีกันอยู่สองคน อาจารย์นี้แทบจะจับมือกันทำ ตอนนั้นเรียนอยู่ตึกตรงบำบัดน้ำเสียสวนดอก อาจารย์บางส่วนก็ต้องเชิญมาจากจุฬาฯ เดินทางกันด้วยรถไฟเท่านั้นแหละ เครื่องบินจริง ๆ ก็มีแต่มันแพงมาก และไม่ได้มีทุกวัน ตอนเรียนนี้สนุกมาก

ผศ.ทพ. โชติ เหลืองอาภา พ.ศ.2507

นทพ.รหัส 25 มีเพียง 70 กว่าคน เราเลยสนิทกันมาก ยิ่งเรียนหนักงานแลบโหด เรายังจับมือกันแน่นฝ่าฟันกันไป ในเวลานั้น อาจารย์และนักศึกษาใช้หอพักเดียวกัน เป็นหอเก่า ๆ มีสี่ชั้น นักศึกษาถูกจัดให้อยู่ชั้นสองถึงสี่ อาจารย์อยู่ชั้นล่าง จึงมีเหตุการณ์ส่งงานแลบยามดึกบ้าง แอบมาร้องให้คร่ำครวญหน้าห้องอาจารย์บ้าง นักศึกษาแอบปลื้มอาจารย์ ก็เอาถุงขนมไปแขวนหน้าห้องบ้าง นักศึกษาตั้งวงส่งเสียงดัง อาจารย์ลุยขึ้นไปเอ็ดหรือบางทีก็ไปร่วมวงบ้าง สนุกสนานกันไป

ผศ.ทพญ. ทัดจันทร์ ครองบารมี พ.ศ.2525

ในปัจจุบัน เข้าสู่ทศวรรษที่ 5 แห่งการก่อตั้งคณะ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังคงมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ควบคู่กับการพัฒนาสังคมสืบเนื่องไป..

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

1. หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 40 ปีแห่งการสถาปนาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 31 มีนาคม พ.ศ.2555
2. สูจิบัตรเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนา 36 ปี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 31 มีนาคม พ.ศ.2551
3. 45 ปี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. <http://www.thainews70.com/>

การตกแต่งฟันของ

คนยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ปางมะผ้า

พศ.ภญ.ดร. กนกนาถ จินตกานนท์

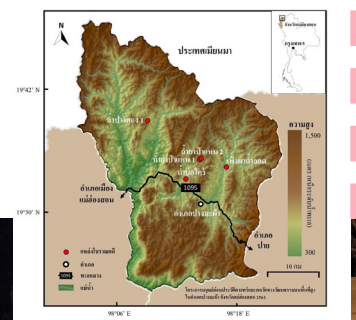

อาจไม่น่าเชื่อว่า... คนเราสนใจการทำฟันเพื่อความสวยงามมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ทั้งนี้ เพราะฟัน นอกจากจะใช้บดเคี้ยวอาหาร ยังเป็นสิ่งแสดงภาพลักษณ์ของร่างกาย คนบางกลุ่มจึงได้ ตกแต่งฟันให้ดูแตกต่างไปจากคนทั่ว ๆ ไปในสังคม เพื่อให้ดูสวยงามหรือโดดเด่นขึ้น หนึ่งใน การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องฟันของคนในสมัยโบราณที่น่าสนใจในประเทศไทย ก็คือการขุดค้นทางโบราณคดี ที่อำเภอปางมะผ้า ทั้งนี้เพราะเป็นเพียงไม่กี่ครั้งที่มีทันตแพทย์เข้าไปเป็นหนึ่งใน ทีมโบราณคดีด้วย ทำให้การขุดค้นครั้งนี้มีการศึกษาเรื่องของฟันอย่างลึกซึ้ง ในหลากหลายแง่มุม ช่วยให้เราได้รู้ถึงความเป็นไปและค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องฟัน ของคนในสมัยโบราณเพิ่มมากยิ่งขึ้น

แหล่งโบราณคดี “ถ้ำผีแมน” ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัด แม่ฮ่องสอน เป็นเสมือนหุบเขาแห่งสุสาน ที่มีการฝังศพในถ้ำหินปูน บริเวณนั้นมากกว่า 60 ถ้ำ การฝังศพทำในโลงไม้ขนาดใหญ่ ที่ขุดจากไม้ สักท่อนใหญ่ทั้งต้น ทำเป็นสองชั้นประกบกัน ในแต่ละโลงจะมีกระดูก และฟันของคนหลายคนปะปนรวมกันและจำนวนกระดูกและฟันไม่ ครบชิ้น จึงคาดว่าน่าจะเป็นการฝังศพครั้งที่สอง จากการคำนวณอายุ ด้วยคาร์บอน 14 คาดว่าคนในยุควัฒนธรรมโลงไม้หรือถ้ำผีแมนนี้ น่า จะมีอายุประมาณ 2,080+60 ปีขึ้นไป ในจำนวนฟันที่พบทั้งหมดนี้มี ฟันจำนวน 8 ซี่ จาก 5 ถ้ำ ที่ได้รับการตกแต่งด้วยการเจาะรูขนาด 2 มิลลิเมตร และมีการฝังโลหะเข้าไปแทนที่ โดยฟันแต่ละซี่มีรอยเจาะ ตั้งแต่ 2-4 รู ฟันทุกซี่เป็นฟันแท้ และเป็นฟันหน้าบน

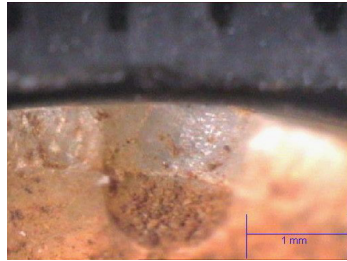
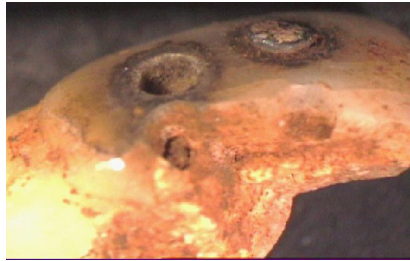
ภาพแสดงแผนที่บริเวณถ้ำต่าง ๆ ที่พบโบราณวัตถุ และแสดงลักษณะโลงไม้ที่บรรจุกระดูกและฟันของคนหลายคน ในถ้ำผีแมน

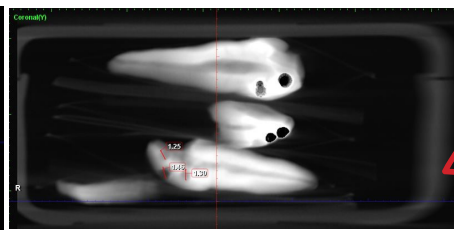
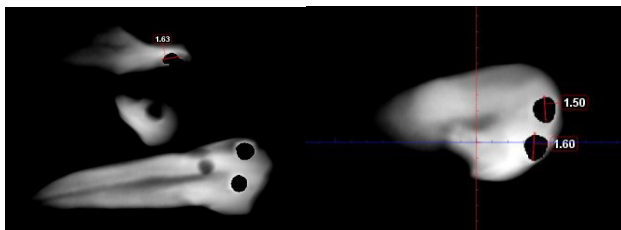
ลักษณะภายนอกจะเห็นเม็ดโลหะที่ฝังในฟัน นูนโป่งออกมาจากผิวฟัน เหมือนการทำเม็ดโลหะทรงกลมจากภายนอกแล้วมาติดในหลุมที่เจาะไว้ เพราะเห็นตัวเชื่อมเม็ดโลหะให้ติดกับฟัน (ไม่ใช่แบบอัดวัสดุเข้าไปจนติดแน่น แล้วติดอยู่ด้วยแรงเสียดทาน) เนื้อฟันที่ถูกเจาะแข็งแรง ไม่มีรอยผุกร่อน จึงเป็นที่แน่นอนว่าทำเพื่อความสวยงามมากกว่าการรักษาฟันผุ

รอบ ๆ บริเวณที่ฝังเม็ดโลหะ ฟันส่วนใหญ่จะเปลี่ยนสีเป็นสีดำ ๆ เม็ดโลหะส่วนใหญ่ผิวด้าน กับ เป็นทรงกลมมีเพียงฟันที่มาจากกำลวดเพียงซี่เดียวเท่านั้นที่มีความมันวาว และมีลักษณะเป็นแปดเหลี่ยม

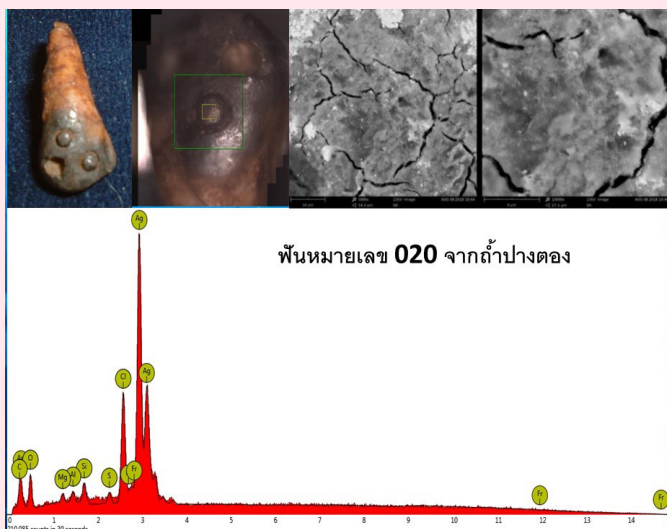

ภาพถ่าย Stereo zoom ของฟันที่แตกหักจากถ้วยปากแค้นพบว่า ฟันถูกเจาะผ่านเคลือบฟัน ทะลุลงไปถึงชั้นเนื้อฟัน แต่ไม่ถึงโพรงประสาทฟัน

การศึกษาฟันตกแต่งด้วย CT Scanning โดยใช้เครื่อง Cone beam CT Planmeca ProMax 3D Max พบว่า เม็ดโลหะมีขนาดไม่สม่ำเสมอ มีขนาดตั้งแต่ 1.3 มิลลิเมตร ไปจนถึง 2.5 มิลลิเมตร

เม็ดโลหะที่มีขนาดเล็กที่สุด พบในฟันหมายเลข 744 จากถ้ำบ่อไคร ส่วนเม็ดโลหะที่มีขนาดใหญ่ที่สุด พบในฟันหมายเลข 875 จากถ้ำลอด หลุมที่เจาะลึกที่สุดจะอยู่บริเวณคอฟันที่มีเนื้อฟันมากกว่า

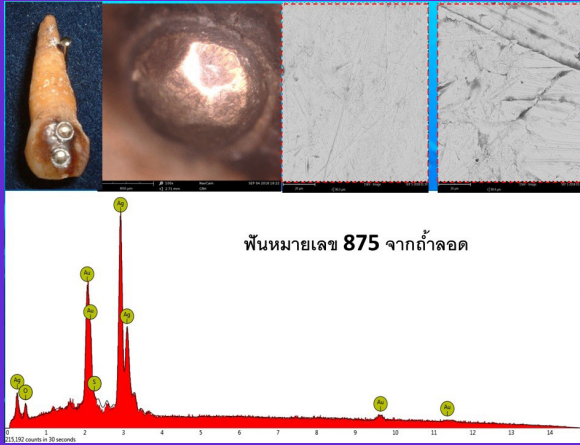

การศึกษาด้วย Scanning Electron Microscope พบว่า เม็ดโลหะที่ผิวด้าน ไม่มีความแวววาว มีผิวที่หยาบ และมีรอยแตกอยู่ทั่วไป ทำให้การสะท้อนของแสงไม่เป็นระเบียบ จึงไม่มีความมันวาว ไม่สามารถบอกได้ว่า ก่อนที่จะฝังโลหะไปนั้น มีความมันวาวหรือไม่ อาจเป็นไปได้ว่า สภาวะในช่องปาก เช่น น้ำลาย หรือ อาหาร ทำให้เกิดการกร่อนของเม็ดโลหะก็เป็นได้

การศึกษาดูองค์ประกอบของฟันด้วย Energy-Dispersive X-ray spectroscopy (EDX) พบว่า โลหะที่ฝังอยู่ในฟันนี้เป็นโลหะผสมที่มีเงิน (Ag) เป็นส่วนประกอบหลัก

ฟันทั้งหมด 7 ซี่ ที่ดูทีบดำไม่มีความมันวาว ก็มีส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นโลหะผสมเงินเช่นกัน

นอกจากนั้นยังพบว่า ส่วนเคลือบฟันที่เปลี่ยนสีเป็นสีดำๆ ก็มีส่วนของเงินคืบคลานเข้าไปด้วยเช่นกัน

ฟันหมายเลข 875 ที่มีความมันวาวเพียงซี่เดียวนั้น มีลักษณะพิเศษจากซี่อื่นๆ

การศึกษาด้วย Scanning Electron Microscope พบว่าผิวเม็ดโลหะมีความเรียบมากกว่า มีรอยขีดข่วนเพียงเล็กน้อย การสะท้อนแสงจึงมีระเบียบ และเกิดความมันวาวชัดเจน

การศึกษารายละเอียดประกอบของฟันด้วย Energy-Dispersive X-ray spectroscopy (EDX) พบว่า โลหะที่ฝังอยู่ในฟันนี้เป็นโลหะผสมที่มีทอง (Au) เป็นส่วนประกอบหลัก คือมากกว่าร้อยละ 90 และ เงิน (Ag) เป็นส่วนประกอบบ้าง สิ่งที่น่าสนใจคือ บริเวณที่ฟันเปลี่ยนสีไปจากสีฟันปกติ พบแต่เฉพาะส่วนประกอบของธาตุเงิน แต่ไม่พบส่วนประกอบของทองในบริเวณนอกเหนือจากเม็ดโลหะเลย

ตารางสรุปการวิเคราะห์ธาตุองค์ประกอบด้วย EDX ของตัวอย่างฟันตกแต่ง

ฟันหมายเลข	สถานที่พบ	ส่วนประกอบส่วนใหญ่ของเม็ดโลหะ	ส่วนประกอบที่อยู่ระหว่างโลหะกับฟัน	ส่วนประกอบส่วนใหญ่ของผิวฟันที่เปลี่ยนสี	โลหะทรานซิชัน (ทำให้เกิดสี)	สารกัมมันตรังสี
020	ถ้ำปางตอง	Silver(Ag) 66%, Aluminium (Al)	Silver, Oxygen	Silver, Calcium, Phosphorus, Oxygen,	Rhenium, Indium,	Francium, Radon, Iridium
743	ถ้ำบ่อไคร้	ไม่มีโลหะ	Silver, Oxygen	Silver, Calcium, Phosphorus, Oxygen,	Molybdenum, Yttrium	
744	ถ้ำบ่อไคร้	Silver 53-63%, Aluminium	Silver, Calcium, Bromine, Oxygen	Silver, Calcium, Oxygen	Ruthenium	Thorium, Iridium
750	ถ้ำยาป่าแหน2	เม็ดโลหะหลุดออกไป	Silver, Calcium, Carbon, Oxygen	Silver, Calcium, Oxygen	Thallium	
758	ถ้ำยาป่าแหน2	Silver 57-78%, Aluminium	Silver, Oxygen	ฟันไม่เปลี่ยนสี		
817	ถ้ำยาป่าแหน2	Silver 37%, Aluminium, Iron(Fe)	Silver, Calcium, Oxygen	Silver, Calcium, Oxygen, Bromine	Palladium	Plutonium
865	ถ้ำยาป่าแหน1	Silver 53%	Silver, Oxygen	Silver, Calcium, Oxygen	Molybdenum, Niobium	Radon
875	ถ้ำลอด	Gold (Au)>90%, Silver	Silver, Calcium, Oxygen, Gold	Silver, Calcium, Oxygen	Niobium	

สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างคือ ฟันที่มีการตกแต่งด้วยเม็ดโลหะเหล่านี้ มีธาตุองค์ประกอบที่มี โลหะทรานซิชัน และ สารกัมมันตรังสีเป็นส่วนประกอบ ซึ่งจะไม่พบในฟันปกติทั่วไป คำถามคือ ธาตุเหล่านี้มาจากไหน มาจากสิ่งแวดล้อมในบริเวณปางมะผ้าหรือไม่

คำตอบคือน่าจะไม่ได้มาจากบริเวณนั้นเพราะ

1 ธาตุเหล่านี้พบเฉพาะส่วนของตัวฟัน ไม่พบในส่วนของรากฟันหรือผิวฟันที่มีสีปกติเลย

2 ไม่พบธาตุเหล่านี้ในฟันซี่อื่น ๆ ที่ไม่มีการฝังโลหะ ไม่พบทั้งในฟันแท้และฟันน้ำนม ไม่พบทั้งในฟันคนในยุคเดียวกัน และคนในปางมะผ้ายุคปัจจุบัน

3 การศึกษาทางธรณีวิทยาในบริเวณนั้น ก็ไม่พบสารกัมมันตรังสีในสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งแหล่งถลุงโลหะใดๆเลย คงต้องตามหาแหล่งที่มาของโลหะต่อไป เท่าที่มีการศึกษามากก็อาจมาจากพม่า หรือเวียดนาม ในยุคเดียวกัน

อีกคำถามคือ การเจาะฟันนั้นใช้อะไรเจาะ

ในสมัยโบราณกว่า 8000 ปี มีการค้นพบส่วนคันธนูที่ใช้เจาะลูกปัดหินต่าง ๆ ส่วนชนิดนี้ก็พบได้ในประเทศไทยเช่นกัน ในภาพเป็นส่วนคันธนูที่ประเทศจีน ใช้เจาะขามกระเบื้องเซรามิกได้ อย่างไรก็ตาม การเจาะฟันในช่องปากก็น่าจะเป็นสภาวะที่ลำบากมาก สำหรับทั้งช่างฝีมือและตัวเจ้าของฟัน เพราะเครื่องมือนี้ น่าจะทำให้เกิดความร้อนสูง ไม่น่าจะช่วยลดความร้อนแบบในปัจจุบัน เมื่อเจาะลึกถึงเนื้อฟันก็น่าจะเสียฟัน เจ้าของฟันก็ต้องอดทนมาก นอกจากนี้ ส่วนก็มีความเร็วต่ำ คงมีแรงสะท้อนสูง และใช้เวลานานในการเจาะ ไม่น่าจะอาจเกิดการแตกหักของฟันในบางซี่ขณะเจาะบ้างก็ได้

การตกแต่งฟันเช่นนี้น่าจะไม่ได้เป็นการทำในคนทั่วไป และไม่น่าจะเป็นในคน ๆ เดียวกันด้วย การเลือกใช้เงินหรือทอง ซึ่งเป็นของมีค่า มีเทคนิคที่ต่างกัน ก็น่าจะเป็นการระบุสถานะเป็นชนชั้นสูงในสังคมนั้น ๆ

พิธีการมอบโล่สมาชิกกิตติมศักดิ์ของ สภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แต่

พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา

วันพุธที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 13.00 น.

ณ ห้องประชุม ชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

พิธีการมอบโล่สมาชิกกิตติมศักดิ์ของสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย แต่ พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา ครั้งนี้ ได้กระทำในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2561 ของคณะกรรมการสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ณ ห้องประชุม ชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เวลา 13.00 น. พลตรี รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยณรงค์ เชิดชู นายกสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้กล่าวเปิดประชุมและต้อนรับคณะกรรมการและสมาชิกสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

จากนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แอนนา วงศ์กุลลาภ กรรมการสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้กล่าวประกาศเกียรติคุณ พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา

ต่อมา พลตรี รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยณรงค์ เชิดชู นายกสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ประกาศต่อที่ประชุมว่า..

“ คณะกรรมการสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สสวทก) ได้พิจารณาเห็นว่า พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา สร้างความเจริญให้แก่ สภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้เป็นที่รู้จักของสังคม สามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ที่เป็นเอกอนันต์ แก่วงการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศ

คณะกรรมการสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จึงขอประกาศเกียรติคุณและมอบโล่ให้แก่ พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา เพื่อแสดงว่า ท่านเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ ของสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มอบให้ ณ วันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2562 ”

ภายหลังจากที่พิธีมอบโล่เสร็จสิ้นแล้ว นายกสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้เรียนเชิญ พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิศาล เทพลีธา บรรยายเรื่อง “บทบาทของสภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กับอนาคตวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศ” ต่อที่ประชุมคณะกรรมการและสมาชิกของสมาคมฯ ด้วย

สภามคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สสวทก.) ก่อตั้งขึ้นเพื่อต้องการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างปัญญาในสังคม สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน

ประกาศเกียรติคุณ

พลโท ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์ พิตาล เทพลีธา

วุฒิการศึกษา

- ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบัน
- พานิชยศาสตรบัณฑิต บัณฑิตบัณฑิต ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการบัญชี นิติศาสตรบัณฑิต บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศึกษาศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล
- ประกาศนียบัตร หลักสูตรหลัก โรงเรียนเสนาธิการทหารบก กองทัพบก
- วุฒิปัตริ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง กองทัพบก

ตำแหน่งทางวิชาการ

- ศาสตราจารย์พิเศษ ในสาขาวิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 กันยายน 2535

ประวัติการทำงาน

- ผู้อำนวยการ กองทันตแพทย์ กรมแพทย์ทหารบก พ.ศ. 2515-2518
- ผู้อำนวยการ กองการศึกษา และ รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า พ.ศ. 2518-2524
- ผู้ช่วยเจ้ากรมแพทย์ทหารบก พ.ศ. 2525-2530
- รองเจ้ากรมแพทย์ทหารบก พ.ศ. 2530-2532
- ประธานสภามนตรี สภาสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2 วาระ พ.ศ. 2539-2541 และ พ.ศ. 2541-2543
- นายกทันตแพทยสภา นายกทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ นายกสมาคมสุโขทัยธรรมาธิราชฯ
- ประธานกรรมการมูลนิธิทันตสาธารณสุขแห่งประเทศไทย
- นายกสหพันธ์ทันตแพทย์ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก พ.ศ. 2541-2542

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ประธานคณะกรรมการวิชาการ มาตรฐานทันตภัณฑ์ และ มาตรฐานทันตภัณฑ์ระหว่างประเทศ คณะที่ 22 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- อาจารย์พิเศษ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
- ประธานคณะกรรมการอิสระ ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ประธานคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บริษัท พี ที เอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- กรรมการอิสระ และประธานคณะกรรมการตรวจสอบ บริษัท ร็อค เวิร์ จำกัด (มหาชน) ผู้จัดการโครงการทันตแพทย์ไทยต่อต้านการบริโภคยาสูบ ภายใต้การสนับสนุนของ สสส. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานพยาบาล และคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข และอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง (พ.ศ. 2559 - 30 มิถุนายน 2562)
- กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประธานคณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และเครือข่ายหน่วยบริการ อนุกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ และ อนุกรรมการกำหนดประเภทและขอบเขตการให้บริการสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (พ.ศ. 2559 - 30 มิถุนายน 2562)

การได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานราชการและองค์กรวิชาชีพ

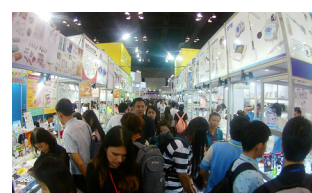
- ได้รับการยกย่องเป็นผู้ทรงเกียรติคุณ จากสหพันธ์ทันตแพทย์ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก โดยให้นำชื่อปรากฏในรายชื่อผู้ทรงเกียรติคุณ (List of Honour) ของสหพันธ์ฯ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2544
- ได้รับการยกย่องจากกรมแพทย์ทหารบก เนื่องในโอกาสที่กรมแพทย์ทหารบก สถาปนาครบปีที่ 113 ในวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2556 โดยกรมแพทย์ทหารบกได้มีมติให้ประกาศให้เป็น บุชนิยบุคคลเหล่าทหารแพทย์ 1 ท่าน จากจำนวนบุชนิยบุคคลเหล่าทหารแพทย์ 6 ท่าน
- ได้รับประกาศเกียรติคุณ จากสมาคมแพทย์ทหารแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นคนดีศรีแพทย์ทหาร สาขาบริหารจัดการ เมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2558
- สหพันธ์ทันตแพทย์ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Dental Federation - APDF) มอบรางวัล “Lifetime Achievement Award” เมื่อ 22 พฤษภาคม 2560

งานประชุมวิชาการ ประจำปี 2562 ครั้งที่ 108 (1/2562)

ผ่านไปแล้วยังยิ่งใหญ่สำหรับงานประชุมวิชาการประจำปี 2562 ครั้งที่ 1 ของทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ระหว่างวันที่ 12-14 มิถุนายน 2562 ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ โดยในการประชุมครั้งนี้ได้รับความสนใจจากทันตแพทย์จำนวนมาก โดยจะเห็นจากตัวเลขของการลงทะเบียนล่วงหน้าและมาลงทะเบียนหน้างาน รวมกันถึง 2048 ท่านด้วยกัน บรรยากาศในห้องประชุมวิชาการเต็มไปด้วยความอบอุ่น แน่นขนัด เป็นกำลังใจให้ฝ่ายวิชาการ มีความพยายามในการหาโปรแกรมวิชาการดี ๆ มาบรรยายให้ทันตแพทย์ทุกท่านได้ฟังในครั้งต่อ ๆ ไป

ส่วนบรรยากาศในส่วนของการแสดงสินค้า ก็คึกคักไม่ต่างกัน โดยมีจำนวนผู้ขอเข้าชมเฉพาะส่วนแสดงสินค้าถึง 2980 ท่าน ตลอดทั้งสามวัน โดยมีบูธแสดงสินค้า กว่า 320 บูธ รวมทั้งมีบูธของบริษัทต่างชาติมาร่วมในงานแสดงสินค้าด้วยอีก 4 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ปากีสถาน และ เกาหลีใต้

วันพุธที่ 12 มิถุนายน 2562

การสัมมนาทางวิชาการ “ประเด็นที่เป็นปัญหาในแนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก”

เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2562 ทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “ประเด็นที่เป็นปัญหาในแนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก” ที่ห้องโลตัส 1-4 เซนทาราแกรนด์ โดยทางสมาคมฯ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐและเอกชนกว่า 30 ท่าน ร่วมกันกำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก โดยเฉพาะในประเด็นที่ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ทั้งนี้ เป็นเป็นแนวทางให้กับทันตแพทย์ทั่วไปได้ใช้ในการอ้างอิง สำหรับการปฏิบัติงานโดยเฉพาะทางทันตกรรมสำหรับเด็ก

การสัมมนานี้ มีทันตแพทย์ที่สนใจเข้าร่วมรับฟังและออกความเห็นเป็นจำนวนมาก โดยข้อสรุปของการสัมมนา ทางสมาคมฯ จะได้จัดทำเป็นบทความเพื่อเผยแพร่ผ่านทาง website ของสมาคมต่อไป

ท่านที่สนใจข้อสรุปทางวิชาการที่จัดทำผ่านการจัดสัมมนาทางวิชาการของทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย สามารถเข้าอ่านได้ที่ website ของสมาคมที่ <https://www.thaidental.or.th/main/articles>

วันพฤหัสบดีที่ 13 มิถุนายน 2562

โครงการสัมมนาวิชาการและการรับฟังความคิดเห็น “ข้อสรุปทางวิชาการเรื่องผลกระทบของการใช้อะมัลกัมที่มีต่อสุขภาพและการพิจารณาวัสดุทางเลือก (2)”

เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2562 ทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ได้จัดงานสัมมนาวิชาการในหัวข้อ “ข้อสรุปทางวิชาการเรื่องผลกระทบของการใช้อะมัลกัมที่มีต่อสุขภาพ และการพิจารณาวัสดุทางเลือก” ครั้งที่ 2 ที่ ห้องโลตัส 1-4 โรงแรมเซนทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์

การจัดสัมมนาในหัวข้อนี้ สืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของประเด็นทางวิชาการเกี่ยวกับวัสดุอุดฟันอะมัลกัม ซึ่งภายใต้ความกังวลเกี่ยวกับผลของปรอท ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในอะมัลกัมทำให้เกิดเป็นข้อเรียกร้องให้มีการยกเลิก หรือลดการใช้ รวมทั้งให้มีการสนับสนุนและพัฒนาวัสดุทางเลือกขึ้นมาทดแทน โดยทางทันตแพทย์สมาคมฯ ได้จัดการสัมมนาขึ้นเป็นสองครั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้อะมัลกัมที่มีต่อสุขภาพของประชาชน และคุณสมบัติของวัสดุอุดฟันอื่น ๆ ที่มีการเสนอให้ใช้ทดแทน โดยในการสัมมนาทั้งสองครั้งที่ผ่านมานี้ มีตัวแทนจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเสนอแนะและให้ความเห็นจากทั่วประเทศกว่า 40 ท่าน

ผลสรุปของการสัมมนาครั้งแรก ท่านที่สนใจสามารถเข้าไปอ่านได้ใน website ของสมาคมในหัวข้อบทความวิชาการ หรือเข้าโดยตรงผ่านทาง <https://joo.gl/guIU> ส่วนผลของการสัมมนาในครั้งนี้ เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ก็จะนำเสนอผ่านทาง website ของสมาคมต่อไป

วันศุกร์ที่ 14 มิถุนายน 2562

การบรรยายวิชาการ “ DAT comprehensive review episode 1 ”

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2562 ที่ห้องโลตัส 1-4 โรงแรมเซนทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานครแห่งประเทศไทย ได้จัดการบรรยายวิชาการ DAT comprehensive review episode 1 เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ทางวิชาการให้แก่ ยุวสมาชิกของสมาคม ซึ่งทางสมาคมฯ หวังว่า นอกจากเป็นเวทีถ่ายทอดความรู้แล้ว ยังจะเป็นเวทีกิจกรรมที่ทำให้บัณฑิตนักศึกษาทันตแพทย์จากต่างสถาบันได้รู้จัก และมีกิจกรรมดี ๆ ร่วมกันด้วย

สมาชิกทุกคนตั้งใจฟังและจดบันทึกอย่างขะมักเขม้น และนอกจากวิชาการสนุกๆ ที่อาจารย์แต่ละท่านได้เสียสละและตั้งใจมาบรรยายแล้ว ตอนท้ายของแต่ละช่วง ยังมีเกมส์ตอบคำถามสนุกให้ยุวสมาชิกที่มาในงานได้ร่วมสนุก และมีรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ติดไม้ติดมือกลับบ้านด้วย เรียกว่าได้ทั้งความรู้และของรางวัลกันเลยทีเดียว

พบกันใหม่ ในการบรรยาย episode 2 ปลายปีนี้ครับ

ข้อสรุปทางวิชาการ

เรื่อง ผลกระทบของการใช้อะมัลกัมที่มีต่อสุขภาพ

บทสรุป

พิษของสารปรอทขึ้นกับลักษณะรูปแบบ วิธีการ และปริมาณที่ได้รับเข้าสู่ร่างกาย การลดการใช้สารปรอทเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติทั้งในด้านการลดการรับเข้าสู่ร่างกาย และลดผลต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี จนถึงปัจจุบัน **ยังไม่สามารถหาข้อสรุปและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เด่นชัดหนักแน่นและเป็นที่ยอมรับได้ว่าอะมัลกัมส่งผลเสียต่อสุขภาพ การใช้วัสดุอะมัลกัมบูรณะฟันไม่ได้เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ต่อสุขภาพ หรือผลข้างเคียงไม่พึงประสงค์ทางร่างกายต่อผู้ป่วย** มีการพบการตอบสนองเฉพาะที่ (local adverse effects) ได้บ้างแต่ไม่มากนัก และสามารถจัดการรักษาได้โดยไม่ยุ่งยาก

ในกลุ่มสตรีมีครรภ์และทารก แม้ปรอทจะสามารถผ่านแนวกันระหว่างเลือดและสมอง รวมถึงรกได้ หลักฐานจากการศึกษาที่มีไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสารปรอทจากอะมัลกัมกับการเกิดผลข้างเคียงระหว่างตั้งครรภ์และน้ำหนักแรกคลอดของทารก รวมถึงไม่พบผลกระทบต่อทารกจากการได้รับนมมารดาที่มีวัสดุอะมัลกัมในช่องปาก สำหรับการศึกษาทางคลินิกในเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ที่มีวัสดุอุดอะมัลกัมในช่องปากมีไม่มากนัก และไม่พบผลกระทบต่อพัฒนาการ การทำงานของสมองและระบบประสาทจากการได้รับปรอทจากวัสดุอะมัลกัม ส่วนในกลุ่มประชากรเด็กที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่มีวัสดุอะมัลกัมในช่องปาก ปริมาณปรอทที่วัดได้อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะส่งผลอันตรายต่อสุขภาพ อย่างไรก็ตาม หากสตรีมีครรภ์จำเป็นต้องรับการบูรณะฟัน ทันตแพทย์ควรเลือกวิธีการและวัสดุในการบูรณะฟัน โดยพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ประวัติสุขภาพ ได้แก่ ความดัน การทำงานของไต อายุของครรภ์ ประวัติการแพ้อะมัลกัม/วัสดุ/สารเคมี เป็นต้น ส่วนการบูรณะฟันในเด็กควรพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ประวัติสุขภาพ ชนิดของฟัน (ฟันน้ำนม หรือ ฟันแท้) ระยะเวลาที่ฟันจะคงอยู่ในช่องปาก จำนวนฟันที่ต้องรักษา เป็นต้น ดังนั้น การบูรณะฟันในสตรีมีครรภ์และเด็ก ทันตแพทย์สามารถใช้ทันตวัสดุ ทั้งอะมัลกัมหรือวัสดุทางเลือกตามข้อบ่งชี้ โดยทันตแพทย์ควรแจ้งผลดี ผลเสีย และผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ของวัสดุที่จะใช้ในการรักษา เพื่อให้สตรีมีครรภ์และผู้ปกครองพิจารณา

ในส่วนของการทันตบุคลากร เป็นที่ยอมรับว่าได้รับสารปรอทมากกว่าคนทั่วไปเพราะเป็นการได้รับต่อเนื่องจากสายอาชีพ อย่างไรก็ตาม การรายงานเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพ ไม่ได้พบว่ามีแตกต่างไปจากประชากรทั่วไป มาตรการระมัดระวังการใช้สารปรอทที่ใช้ในผู้ป่วย ก็ควรนำมาใช้กับทันตบุคลากรด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจัดการสารปรอทในการบูรณะฟัน รวมถึงตั้งแต่การเก็บ การจัดเตรียม ระหว่างขั้นตอนการบูรณะ การจัดการขยะอะมัลกัม และขั้นตอนการใช้อะมัลกัมต้องทำอย่างระมัดระวังในผู้ป่วยทุกคน เช่น ต้องใส่หน้ากากกันน้ำลาย ใช้ water coolant และ high power suction เป็นต้น

การลดการใช้สารปรอทลงเพื่อตอบสนองต่ออนุสัญญามินามาตะ
เป็นการช่วยลดสารปรอทเข้าสู่สิ่งแวดล้อม

ภาพถ่าย “หลุมดำ”

: ครั้งแรก ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

ภาพถ่ายหลุมดำเมื่อวันที่ 10 เมษายน ปี พ.ศ. 2562 นั้น ถือเป็นอีกก้าวที่สำคัญของวงการวิทยาศาสตร์ ภาพจริงของวัตถุปริศนาที่ดำมืดที่สุดชนิดหนึ่งของจักรวาล ภาพที่นักวิทยาศาสตร์หลายคนเฝ้าฝันจะได้เห็นตัวตนของมันจริง ๆ เพราะมันคือตำแหน่งสำคัญชิ้นหนึ่ง ที่จะพิสูจน์ทฤษฎีที่เราใช้เป็นพื้นฐานในการอธิบายจักรวาล

ลองนึกสภาพกาแลคซีที่ห่างไกลหลายล้านปีแสงนั้น จะมีขนาดเท่าใดบนท้องฟ้า มันย่อมจะเล็กมาก เล็กจนตาเปล่าไม่อาจมองเห็น เล็กจนกล้องโทรทรรศน์ที่ใหญ่ที่สุดบนโลกยังยากจะมองเห็นมัน

แล้วลองนึกถึงใจกลางของกาแลคซีนั้นดูนะครับ ใจกลางที่มีขนาดเล็กกว่าตัวกาแลคซีเองนับหมื่นนับแสนเท่า ขนาดของมันจะเล็กกระจ้อยร่อยเพียงใด จะยากแค่ไหนในการสังเกตมัน

เรารู้ว่ามันมี แต่เรากลับไม่เคยถ่ายภาพจริง ๆ ของมันได้เลย

ความพยายามในการถ่ายรูปหลุมดำนี้ จึงกลายมาเป็นโครงการขนาดยักษ์ ที่ท้าทายและทะเยอทะยานที่ครั้งหนึ่งใน

ประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ลงเงินทุนลงแรงมหาศาล ประกอบด้วยห้วกะทึหลายสิบหลายร้อยคน เพื่อจะถ่ายภาพวัตถุที่ปรากฏบนฟ้ากระจ้อยร่อยยิ่งกว่าเส้นผมนี้

ก่อนที่จะพูดถึงวิธีการถ่ายภาพที่น่าทึ่งนี้ ต้องขอพาทุกท่านไปทำความเข้าใจกับธรรมชาติของมันเสียก่อน ว่าหลุมดำที่แท้จริงแล้วคืออะไร

หลุมดำนั้น คือวัตถุปริศนา ที่ลึกลับที่สุดอย่างหนึ่งในจักรวาล แรงโน้มถ่วงของมันมากเหลือ มากจนแม้แต่สิ่งที่วิ่งเร็วที่สุดในจักรวาลอย่างแสงยังไม่อาจหนีรอดออกไปได้ แต่ขนาดของมัน กลับเป็นเพียงจุด ๆ เดียว

จุด ๆ เดียวที่มีความหนาแน่นเป็นอนันต์!

นึกถึงภาพหลุมดำที่มีจุดสีดำใหญ่ ๆ ดูนะครับ สิ่งนั้นชื่อว่าขอบฟ้าเหตุการณ์ (Event Horizon) ขอบเขตสุดท้ายที่แสงจะหนีออกไปจากสนามโน้มถ่วงของหลุมดำได้ ความจริงแล้วตัวหลุมดำเองเป็นจุดอยู่ตรงกลางเท่านั้น แต่ว่าเมื่อมวลมากขึ้น แรงโน้มถ่วงมากขึ้น ขอบฟ้าเหตุการณ์นี้ก็ขยายขึ้นตามตัว

หลุมดำนั้นเป็นวัตถุที่เกิดขึ้นได้ตามทฤษฎีสัมพันธภาพทั่วไปของไอน์สไตน์ ที่ได้ทำนายการมีอยู่ของมันเอาไว้ อีกหลายสิบปีก็จะมีการยืนยันการคงอยู่ของมัน ซึ่งในทางกลับกัน ก็คือการยืนยันทฤษฎีของไอน์สไตน์ไปด้วย

กว่าการยืนยันตัวตนของหลุมดำนั้น ก็ใช้เวลาจะมองเห็นมันได้ ในการยืนยันตัวตนของหลุมดำ ทำโดยการศึกษาวงโคจรของวัตถุรอบ ๆ มัน เท่านั้น แล้วทำนายตำแหน่งของมันออกมา ซึ่งก็ทำให้เรายืนยันได้ว่าใจกลางกาแลคซีนั้นเป็นหลุมดำ เพราะมันมีวัตถุโคจรรอบจุด ๆ หนึ่งที่เรามองไม่เห็นอยู่นั่นเอง

เพราะฉะนั้น ถึงจะยืนยันว่ามี แต่ก็ยังไม่เคยมีใครเห็นมัน คำถามที่ตามเสอมก็คือ หากเรายังไม่เห็น มันก็อาจจะไม่ใช่หลุมดำก็ได้ เพื่อให้การยืนยันทฤษฎีจักรวาลเหล่านี้สมบูรณ์ นักวิทยาศาสตร์จึงต้องถ่ายภาพมันออกมาให้ได้สักภาพ ให้มันชัดเจนแจ่มแจ้งกันไป

EHT นี้ จะใช้กล้องหลายตัวบนโลกทำงานประสานกัน กล้องที่ตั้งอยู่ที่จุดต่าง ๆ ของโลก ประสานงานช่วยกันเพื่อถ่ายภาพหลุมดำนี้ออกมา

แต่ว่า กล้องแต่ละตัวนั้น อยู่ห่างกันคนละซีกโลก มีได้เชื่อมโยงเป็นกล้องตัวเดียวกัน กล้องที่ตั้งกระจายกระจายแบบนี้จะถ่ายภาพออกมาเป็นภาพเดียวได้อย่างไร ?

คำตอบคือการหมุนของโลกครับ กล้องที่เคยอยู่กับที่ เมื่อมันหมุนไปพร้อมกับโลก ก็จะได้รับภาพได้มากขึ้น จากที่สองตำแหน่งเดียวบนท้องฟ้า ก็กลายเป็นสองได้หลายตำแหน่งในบริเวณของตัวเอง จากกล้องที่ตั้งอยู่ห่าง ๆ กันบนโลก เมื่อโลกหมุนไป ทุกกล้องหมุนตาม กวาดรับภาพโดยใช้ขนาดของโลกเป็นเส้นผ่านศูนย์กลาง

เมื่อโลกหมุนครบรอบ กล้องทุกตัวกลับมาที่เดิม ก็จะได้ภาพทั้งวงของมัน กล้องที่กระจายอยู่ตำแหน่งต่าง ๆ ก็จะได้ภาพส่วนของตัวเอง เมื่อนำมาประกอบกัน ก็จะกลายเป็นภาพที่สมบูรณ์

ทว่าการรวมภาพแบบนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยแม้ว่าจะพยายามตั้งกล้องให้ครอบคลุม แต่ก็ใช่ว่าภาพที่ออกมาจะมีข้อมูลสมบูรณ์ การคำนวณเพื่อประมวลผลข้อมูลดิบกล้องโทรทัศน์ให้มาให้เป็นภาพนั้น ก็เป็นโจทย์ที่ยากและท้าทายที่สุดโจทย์หนึ่งเช่นกัน

การพยายามถ่ายภาพหลุมดำจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายนักวิทยาศาสตร์มาตลอด ทุกคนล้วนอยากได้รูปจริงของมัน แต่ปัญหามันก็มีหลักใหญ่ ๆ อยู่สองประการ

ประการแรก หลุมดำไม่มีแสงในตัวเอง

ประการที่สอง ขนาดปรากฏของมันเล็กมาก เล็กกว่าขนาดปรากฏของกาแลคซีเป็นร้อยเท่า

แต่ว่ามนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่เกลียดความท้าทาย ปัญหาทั้งหลายมนุษย์เราพร้อมจะพุ่งชน

โครงการ EHT (Event Horizon Telescope) จึงกำเนิดขึ้นมา เป็นความทะเยอทะยานที่ใช้กล้องโทรทัศน์ขนาดเท่าดาวเคราะห์โลกเพื่อสังเกตการณ์ เพื่อตรวจจับและถ่ายภาพหลุมดำที่ไม่เคยมีใครถ่ายได้มาก่อน

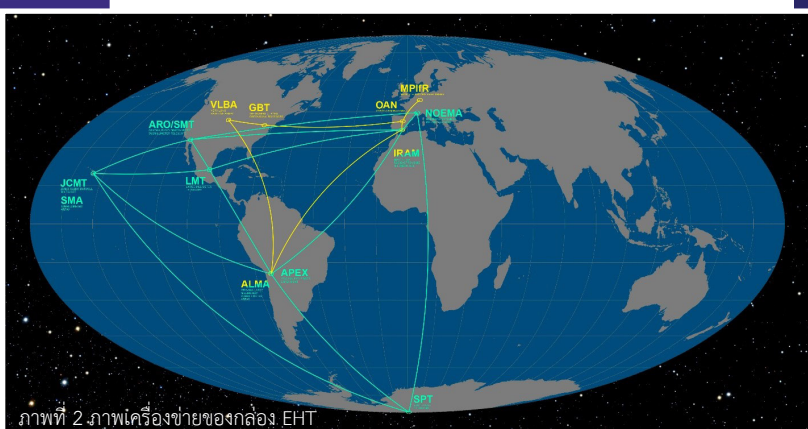
จากข้อมูลดิบที่ไม่มีผู้ใดอ่านรู้เรื่อง ออกมาเป็นภาพหลุมดำประวัติศาสตร์นี้ ก็คงจะไม่พ้น ดร.เคที บาวแมน (Katie Bouman) นักวิทยาการคอมพิวเตอร์ชาวอเมริกันและทีมงาน ผู้พัฒนาวิธีการในการประมวลผลข้อมูลดิบที่กล้องโทรทัศน์ส่งมาออกมาเป็นภาพหลุมดำให้เราได้เห็นกัน

ความยากในงานนี้ ไม่ใช่แค่การที่ต้องประมวลผลข้อมูลมหาศาลเท่านั้น แต่เป็นการที่เรา กำลังพยายามสร้างภาพของสิ่ง ๆ หนึ่งที่เราไม่เคยรู้ว่าหน้าตาที่แท้จริงของมันคือยังไง ด้วยเหตุนี้มันจึงท้าทายความสามารถของทีมพัฒนาอย่างมาก เมื่อพวกเขากำลังสร้างภาพ ที่พวกเขาไม่ทางรู้ว่ามันจะออกมาอย่างไร

แต่ภาพที่เผยแพร่ให้สาธารณชนเห็นเมื่อวันที่ 10 เมษายนนั้น ก็พิสูจน์แล้ว ว่ามันยากเพียงใด มันซับซ้อนเพียงใด ก็ไม่เกินกว่ากำลังมนุษย์เรา

ความทะเยอทะยานของมนุษย์ไม่มีขีดจำกัด เราจึงสรรสร้างสิ่งที่ยากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ วันนี้คือหลุมดำ วันหน้าคือสิ่งอื่นใดที่เหนือยิ่งกว่า

ไม่ว่าอนาคตจะกำลังใด จะยิ่งใหญ่เพียงไหน จะมาก ปัญหาเพียงใด มนุษย์ย่อมจะทำมัน และทำให้สำเร็จ ขึ้นชื่อว่ามนุษย์แล้ว เราไม่เคยหยุดเดิน

ภาพที่ 2 ภาพเครือข่ายของกล้อง EHT

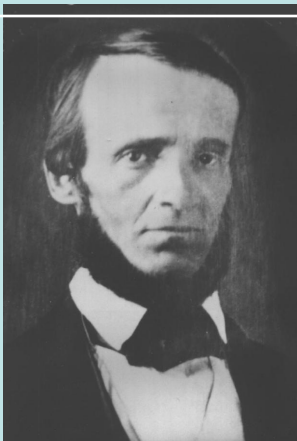
แต่ก่อนนั้น ทำฟันกันอย่างไร?

เรียบเรียงโดย nw. พิกุลธ์ อำนวยพาณิชย์

ประเทศไทยเพิ่มมีโรงเรียนทันตแพทย์ระดับปริญญาแห่งแรกเมื่อปี 2483 สมัยรัชกาลที่ 8 นี่เอง จึงสามารถผลิตทันตแพทย์ชาวไทย ที่มีความรู้เรื่องการทำฟันตามแบบสมัยใหม่ ออกมาให้บริการประชาชนได้ แล้วก่อนหน้านี้ไปอีกหลายร้อยปี ใครกันที่เป็นคนทำฟันให้ชาวสยาม?

แต่เดิมนั้น เมื่อมีปัญหาเรื่องฟัน เช่น ปวดฟัน คนในอดีตก็มักไปหาสมุนไพรบางอย่าง มาอุดที่รูหรือตำกิน เพื่อให้อาการปวดลดลง หรือหากมีฟันโยก ก็อาจปล่อยให้โยกจนหลุดออกไปเอง แต่หากถึงขั้นต้องถอนฟันกันแล้ว คนใกล้ชิดก็จะมาช่วยกัน โดยใช้เชือกผูกซี่ฟันที่จะถอนไว้กับต้นไม้ แล้วใช้ไม้ก้อนตอกลงไปบนต้นไม้ให้ฟันหลุดออกมา หรืออาจง่ายกว่านั้นโดยใช้เชือกผูกซี่ฟันไว้ แล้วดึงกระดูกให้หลุดออกมาโดยตรง

หมอบรัดเลย์

หมอบรัดเลย์ (Dan Beach Bradley)

ส่วนการทำฟันโดยผู้ที่หมอนั้น มีการกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อปี 2380 ตอนนั้นเจ้าพระยาพระคลัง (คาดว่าเป็น ดิศ บุนนาค) มีฟันโยกและปวดฟันมาก จึงได้ไปเชิญ **หมอบรัดเลย์ (Dan Beach Bradley)** ซึ่งเป็นแพทย์แท้ ๆ ไม่ได้เป็นทันตแพทย์เลย ให้ไปช่วยถอนฟันให้ เมื่อไปถึง หมอบรัดเลย์ก็ได้หยิบเครื่องมือออกมาวางเตรียมไว้ มีทั้งที่เป็นคีมใหญ่ คีมเล็ก เหล็กแหลม และเลียมหลายชิ้น พอเจ้าพระยาพระคลังเห็นเครื่องมือเข้าก็รู้สึกกลัว จึงขอให้ถอนฟันของบ่าวรับใช้ที่มีฟันโยกเหมือนกันให้ดูก่อน หมอบรัดเลย์จึง “ลงมือจัดปากให้อ้าขึ้น เอายาทา แล้วก็แซะรากฟัน จนกระทั่งจับคีมใหญ่มาแห้วเข้าไปจับฟันซี่นั้นหลุดออกมาทั้งราก แล้วใส่ยาให้เป็นที่เรียบร้อย” โดยที่บ่าวคนนั้นไม่ได้เจ็บปวดมากนัก และมีเลือดไหลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ถึงอย่างนั้นเจ้าพระยาพระคลังก็ยังรู้สึกไม่ไว้วางใจ จึงตัดสินใจปล่อยให้ฟันซี่นั้นหลุดออกเอง พร้อมกับชมหมอบรัดเลย์ว่า “มีวิชาดีเหลือเกิน”

ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน ในวรรณคดี **กลอนเพลงยาวเรื่องหม่อมเบ็ดสวรรค์** ซึ่งแต่งขึ้นในช่วงปี 2384-2385 ก็มีการกล่าวถึงช่างทำฟันชาวจีนไว้ด้วย เรียกกันว่า **จันยู่** มีชื่อเสียงในเรื่องการทำฟันปลอมไม้ ฟันปลอมไม้นั้นทำมาจากไม้มะเกลือ ไม้ทองหลาง หรือกะลา นำมาร้อยด้วยเส้นไหมเป็นพวง เรียกว่าพวงฟัน ซี่ฟันไม้จะมีสีออกดำเพื่อให้กลมกลืนกับสีฟันข้างเคียงที่เป็นสีดำจากการเคี้ยวหมาก

หลังจากนั้น ในช่วงปลายรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ก็ปรากฏหมอชาวศรีลังกาชื่อ **อันราฮามสัน** อยู่คนเดียว รับทำฟันทั่วทั้งกรุงเทพฯ ต่อมาก็มีหมอชาวอังกฤษอีกคนมาจากสิงคโปร์ชื่อ **asctad** แต่อยู่ได้ไม่นานก็จากไป นอกจากนี้ก็ยังมีช่างทำฟันประเภทที่ถอนฟันขณะคนไข้เผลออยู่อีกจำนวนหนึ่ง

ออฟฟิศประดิษฐ์กันต์

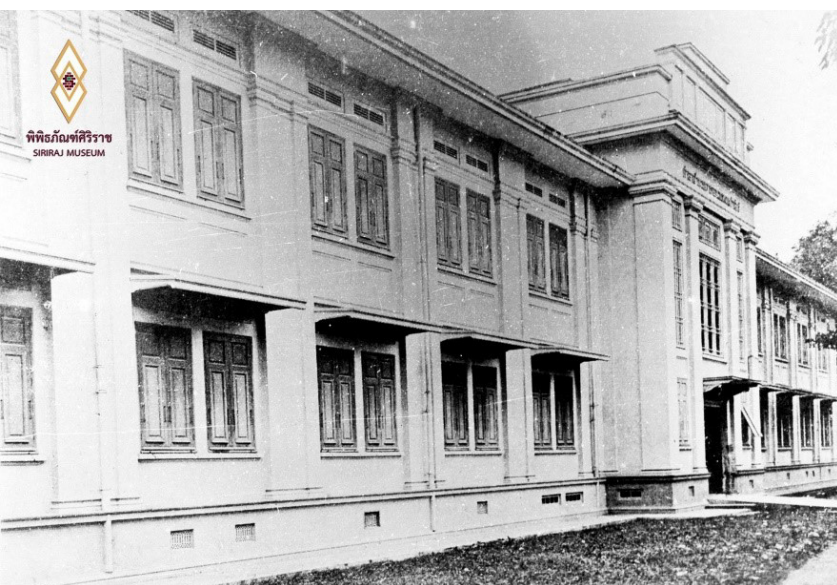

หมอยอร์ช (George Bradley McFarland) หรือ หมอยอด เมฆฟ้าลั่น ภายหลังได้เป็น พระอาจารย์ทวยาคม

สำหรับทันตแพทย์จริง ๆ คนแรกของประเทศสยามนั้น คือ **หมอยอร์ช (George Bradley McFarland)** เรียกแบบไทย ๆ ว่า **หมอยอด เมฆฟ้าลั่น** เป็นลูกของมิชชันนารีชาวอเมริกันที่เกิดที่กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาทั้งแพทยศาสตร์ และทันตแพทยศาสตร์ จากประเทศสหรัฐฯ เมื่อเดินทางกลับถึงประเทศสยามแล้ว ต่อมาในปี 2435 สมัยรัชกาลที่ 5 ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นนายแพทย์ใหญ่ศิริราชพยาบาล ทำงานเป็นทั้งแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช และอาจารย์แพทย์ที่โรงเรียนแพทยากร หรือที่เรียกกันอีกชื่อว่า โรงเรียนศิริราชแพทยากร (ปัจจุบันคือคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล) ต่อมาในภายหลังได้รับบรรดาศักดิ์เป็น **พระอาจารย์ทวยาคม**

ในปีเดียวกัน หมอยอร์ชยังได้เปิดคลินิกทันตกรรมส่วนตัว ตั้งชื่อว่า **ออฟฟิศประดิษฐ์กันต์** ที่ปากคลองตลาดด้วย ต่อมาเมื่อตึกที่สังกัดพระยาศรีสร้างเสร็จก็ได้ย้ายไปเปิดที่นั่นแทน เปิดทำฟันให้แก่ชาวบ้านตั้งแต่บ่าย 3 โมง หลังเสร็จงานจากโรงพยาบาลศิริราช นับเป็นคลินิกทันตกรรมแบบตะวันตกแห่งแรกในสยาม และเป็นคลินิกแห่งแรกที่สั่งซื้อซีฟันสีจากต่างประเทศมาใช้ทำฟันปลอม เพื่อให้เข้ากับสีฟันของคนในสมัยนั้นด้วย คลินิกนี้เปิดมาได้ 24 ปี จึงปิดไปในปี 2459 เนื่องจากหมอมิภาระหน้าที่ด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

นอกจากออฟฟิศประดิษฐ์กันต์แล้ว ต่อมาก็มีร้านทำฟัน เรียกกันว่า **ร้านหมอฟัน** เปิดที่ถนนตะนาวด้วย หมอผั่นเดิมเคยเป็นลูกมืออยู่ช่วยงานหมอยอร์ชมาก่อน แล้วจึงมาเปิดร้านทำฟันเอง มีบริการถอนฟัน ตัดฟัน กรอฟัน และใส่ฟันปลอมสีด้ามักมีคนไข้ติดกันมาก จนมีรายได้เข้าขั้นเป็นเศรษฐี

โรงพยาบาลศิริราช

หลังจากที่หมอยอร์ชเข้ามาทำงานที่โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่ปี 2435 ได้ระยะหนึ่งแล้ว ก็มีทันตแพทย์เข้ามาช่วยงานอีก 2 คน คือ **หมอเอช เร็กซ์ เดย์** และ **หมออีว พิตอร์เซน** แต่ก็ดูเหมือนว่ากิจการทันตกรรมของโรงพยาบาลศิริราชกลับไม่ได้เจริญก้าวหน้าไปมากนัก เนื่องจากข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน รวมไปถึงผู้หลักผู้ใหญ่ในสมัยนั้นยังไม่เห็นคุณค่าของการรักษาฟันให้ถูกต้องด้วย

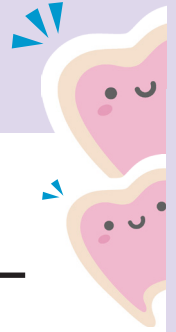
จนกระทั่งเมื่อ **หลวงวาทวิทยาวุฑฒินุ** สำเร็จการศึกษา ได้รับทั้งปริญญาแพทยศาสตร และทันตแพทยศาสตร และกลับมาประจำอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราชในปี 2471 แล้ว

ทางโรงพยาบาลก็ยังไม่มียุทธศาสตร์เป็นสัดส่วน ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ ต้องเอาคีมและปากคิบบีที่หาได้จากห้องผ่าตัดเล็กของแผนกผู้ป่วยนอกมาใช้ถอนฟัน แม้แต่เก้าอี้ทำฟันแบบที่ช่างทำฟันชาวจีนใช้กันเกลื่อนในกรุงเทพฯ ก็ยังไม่มี ต่อมาในภายหลังจึงได้มีเก้าอี้ทำฟันแบบทันสมัย 1 ตัวมาตั้งในห้องพักแพทย์ ติดกับห้องตรวจอายุรกรรมของแผนกผู้ป่วยนอก ที่ตึกอำนวยการ ดัดแปลงเป็นห้องทำฟันห้องแรกของโรงพยาบาลศิริราช

คนไข้รายแรก ๆ ของหลวงวราชวิทยาลัย วิทยาลัย
นิสิตแพทย์ที่ปวดฟัน โดยจะนัดถอนฟันในช่วงบ่าย หลังจากที่
ตรวจคนไข้จนในช่วงเช้าเสร็จ การถอนฟันในแต่ละครั้งต้องใช้
คนจากหลายฝ่ายมาช่วยกัน ทั้งขอให้เภสัชกร (ภก.จำลอง สุวคนธ์)
ช่วยเตรียมยาชาให้ เพราะในสมัยนั้นยังไม่มียาชาแบบที่เป็นหลอด ๆ
รวมถึงอาจขอให้ช่วยล็อกคอคนไข้ไม่ให้ตื่นตอนฉีดยาชาและถอนฟัน
ด้วย ให้นักศึกษาพยาบาลช่วยหยิบจับส่งเครื่องมือให้ให้รังสีแพทย์
(หลวงพิณพากย์พิทยาภท) ช่วยถ่ายเอ็กซเรย์ฟันให้ ในรายที่ถอน
ลำบากก็อาจต้องให้ยาสลบด้วย

นพ.สุด แสงวิเชียรได้เล่าว่า ตอนที่เขานิสิตแพทย์อยู่
มีฟันเขี้ยวบนซี่หนึ่งงอกออกมาผิดตำแหน่ง แล้วเสียดสีกับเยื่อ
บุริมฝีปากจนเป็นแผล เมื่อหลวงวราชวิทยาลัยเห็นเข้าจึงนัด
ถอนฟันให้ในตอนเช้า โดยสั่งห้ามกินอาหารเช้า เมื่อมาถึงก็จับ
นอนลงที่เตียงในห้องตรวจอายุรกรรมของแผนกผู้ป่วยนอก ให้
นพ.ประจักษ์ ทองประเสริฐ วางยาสลบให้ แล้วหลวงวราชวิทยาลัย
ก็นั่งบนเตียง เอาส้อมตอกมัดเอาฟันเขี้ยวออกมา

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ตึกผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อปี 2462

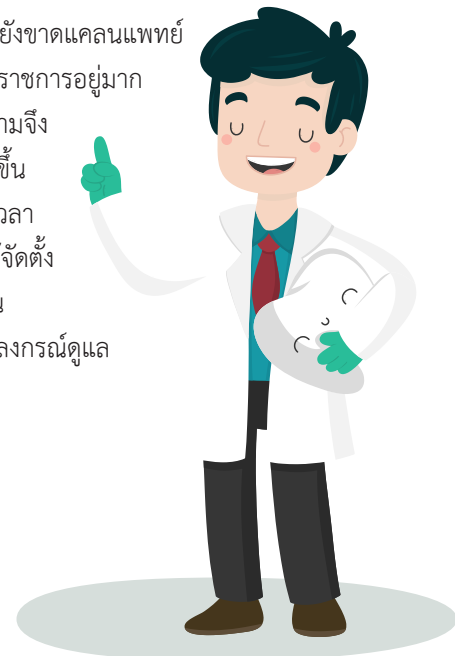

ห้องทำฟัน ที่ตึกผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อปี 2462

หลังจากโรงพยาบาลศิริราชดำเนินงานไปได้ 26 ปี
เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ในปี 2457 ก็มีการก่อตั้งโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์ขึ้นมาอีกแห่ง โดยแรกเริ่มนั้นอยู่ในความดูแลของ
กระทรวงกลาโหม เรียกกันว่า กองพยาบาลทหารบกกลาง ต่อมา
ภายหลังในปี 2459 จึงได้โอนกลับไปให้สภากาชาดสยามดูแล

ถึงแม้ว่าโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ก่อตั้งหลังโรงพยาบาล
ศิริราชหลายปี แต่ทว่ากิจการพันตกรรมของโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์กลับดูเหมือนว่าจะเจริญก้าวหน้าไปมากกว่า มีการตั้ง
กองประจำห้องทำฟัน สังกัดอยู่ใน แผนกผ่าตัด โดยมีเจ้าหน้าที่
จำนวนหนึ่งอยู่ประจำ และมีหัวหน้ากองประจำห้องแสงรัศมีทำ
หน้าที่ช่วยดูแลกองนี้ รวมถึงมีห้องทำฟันแยกออกมาเป็นสัดส่วน
ตั้งอยู่ที่ตึกผ่าตัด มีทันตแพทย์ชาวเดนมาร์กคือ หมอเอช เร็กซ์ เคย
อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการเฉพาะวิชา และได้เชิญพระอาจารย์ทศม
หรือหมอยอร์ช มาเป็นแพทย์กิตติมศักดิ์ด้วย

เนื่องจากในขณะนั้นยังขาดแคลนแพทย์
และทันตแพทย์ตามหน่วยงานราชการอยู่มาก
ในปี 2460 ทางสภากาชาดสยามจึง
ได้จัดตั้ง โรงเรียนแพทย์ทำฟันขึ้น
ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในเวลา
เดียวกับที่กระทรวงกลาโหมได้จัดตั้ง
โรงเรียนการแพทย์ทหารบกขึ้น
แล้วฝากไว้ให้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ดูแล

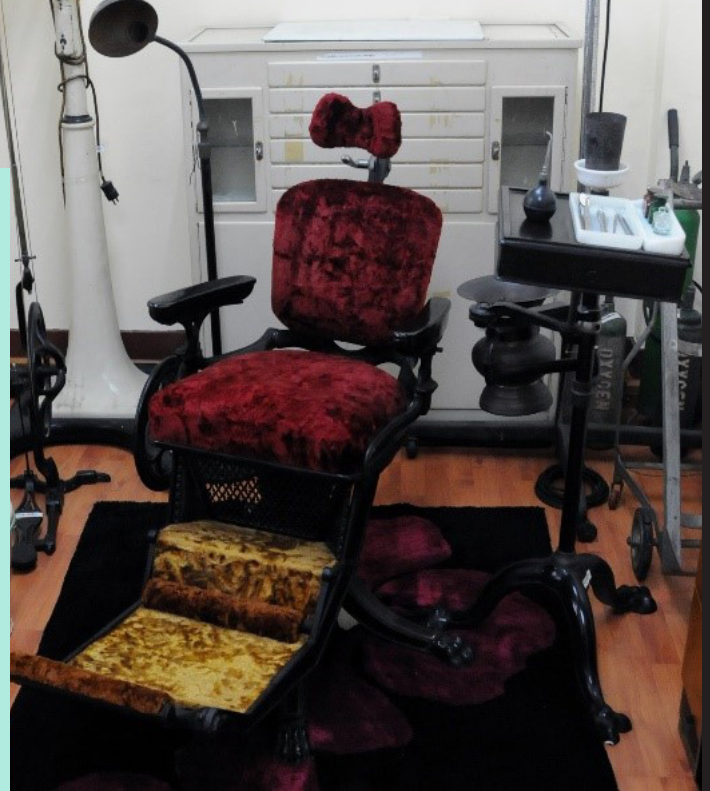

สำหรับโรงเรียนแพทย์ทำฟันแห่งนี้ อาจถือได้ว่าเป็นโรงเรียนทันตแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย เปิดรับเอนายสืบทอดจากกองทัพ ข้าราชการบางกระทรวง และพยาบาลประกาศนียบัตร มาเป็นนักเรียนแพทย์ทำฟัน อบรมเป็นเวลา 24 เดือน โดยมีหมอเอช เร็กซ์ เดย์ เป็นผู้สอน เพื่อให้กลับมาทำงานให้ทางราชการ แต่เปิดสอนได้เพียง 1 รุ่นผลิตแพทย์ทำฟันได้ 10 คนก็ปิดไป

หนึ่งในนักเรียนแพทย์ทำฟันที่เป็นที่รู้จักกันในสมัยนั้นก็คือ **น.ส.เชย กฤษณมิต**

ผู้ที่ได้รับรางวัลเก๋อทำฟันโบราณแบบเท้าสิงห์ ที่เคยใช้งานตั้งแต่ช่วงปี 2460 เป็นต้นมา ให้ทางพิพิธภัณฑ์สถานวชิรพยาบาล

เก็บรักษาไว้ ถือเป็นเก๋อทำฟันที่เก่าแก่ที่สุดในพิพิธภัณฑ์

นอกจากนี้ ในปี 2466 ทางสภาภชาตสยามยังได้เริ่มเปิด สถานีประชาชนามย์พิทักษ์ แห่งแรกขึ้นที่ถนนพลับพลาไชย เพื่อให้บริการตรวจรักษาโรคทั่วไปและทำฟันให้แก่ประชาชน และต่อมาก็ได้ร่วมมือกับ แผนกสุขาภิบาลโรงเรียนของกระทรวงธรรมการ เพื่อไปตรวจและทำฟันให้แก่เด็กนักเรียนด้วย

สำหรับตอนที่ 1 ก็จบไว้เพียงเท่านี้ แล้วมาต่อกันในตอนหน้า...

บรรณานุกรม

1. เขยยานุสรณ์. พระนคร: โรงพิมพ์แพร่การช่าง; 2513.
2. แมคฟาร์แลนด์ จี.บี. ประวัติของสกุลแมคฟาร์แลนด์ในสยาม. พระนคร: โรงพิมพ์เสรีวานิช; 2493.
3. นายหนวย. หมอปลัดเลกับกรุงสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วชิรพันธ์การพิมพ์; 2537.
4. ปรีดาภรณ์ เอี่ยมแจ้ง. จากฟันดำสู่ฟันขาว: ฟันและทันตกรรมในสังคมกรุงเทพ ทศวรรษ 2430-2490 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2560.
5. วาจิวิทย์พัฒน์อนุสรณ์. พระนคร: โรงพิมพ์แพร่การช่าง; 2509.
6. สภาภชาตสยาม. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงเรียนนางพยาบาล สถานปาสเตอร์. ม.ป.ท.; 2462.
7. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ภาพที่ตัดจากฟิล์มกระจกนิกอนกระดาดแข็ง 10M36M/42 ภาพพระอาจารย์ทวยาคม (Geroge Bradley McFarland)
8. สี่ สิริสิงห์. ทันตศัลยกรรม. วิทยาสารทันตแพทยศาสตร์ 2496;3(2): 249-54.
9. Siriraj Museum - พิพิธภัณฑ์ศิริราช. ดิกรอานวยการ โรงพยาบาลศิริราช [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 20 พ.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/siriraj.museum/posts/634207200077746/>
10. Stuart Bradley. Dan Beach Bradley: Missionary & Doctor to the Royal Court of the Kingdom of Siam [Internet]. The Bradley Family of America Blog; 2017 [cited 20 May 2019]. Available from: <https://bradleyhistory.com/2017/03/16/dan-beach-bradley-missionary-doctor-to-the-royal-court-of-the-kingdom-of-siam/>

ความสัมพันธ์ อันใกล้ชิด ของสภาวะสุขภาพในช่องปาก กับโรคทางระบบอื่นๆ ของร่างกาย ชุดที่ 1

อาจารย์ กันตแพทย์หญิง วิรณัฐ กิตติวรพันธ์
รองศาสตราจารย์ กันตแพทย์ ดร. สรลักษ์ รังสิยานนท์
ภาควิชาพยาธิศาสตร์และเวชศาสตร์ช่องปาก
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากสถานการณ์ของประชากรโลกในปัจจุบัน พบว่าในหลายประเทศของโลกกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยของเรา มีการคาดการณ์ไว้กล่าวคือในปีพ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 65.9 ล้านคน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปอยู่ประมาณ 11 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นสังคมผู้สูงอายุนี้ รัฐบาล รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ทุกสาขา ต้องมีการวางแผนตั้งรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในทุกด้าน ดังที่จะเห็นได้ถึงการปรับเปลี่ยนหน่วยงาน หรือโครงสร้างนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่มาพร้อมกับการสูงวัยในกลุ่มประชากร นั้นคือการเปลี่ยนแปลงโดยตรงทางร่างกายของผู้สูงวัย และส่งผลต่อการเสื่อมถอยของสภาวะสุขภาพโดยรวมอันจะนำไปสู่การเกิดโรคร้ายไข้เจ็บของระบบร่างกายต่าง ๆ ได้ในที่สุด ปัจจุบันนี้วงการสาธารณสุข ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับกลุ่มโรคทางระบบเรื้อรังที่ไม่ติดต่อ (non-communicable disease หรือ NCDs)

ตัวอย่างเช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคของระบบหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น ซึ่งพบว่าโรคในกลุ่มนี้ นอกจากพบความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุแล้ว โรคในกลุ่มนี้ยังต้องมีการใช้ยารักษาโรคทางระบบที่ยาวนาน อาจถึงต้องใช้เพื่อรักษาควบคุมโรคตลอดชีวิต อันส่งผลข้างเคียงได้ ทั้งจากการใช้ยาเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน หรือผลกระทบจากการเกิดพยาธิสภาพของโรคเหล่านี้เองที่จะส่งผลได้ต่อระบบอื่น ๆ ในร่างกาย ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกับงานทางทันตกรรม คือพบรายงานวิจัยหรือการศึกษาทางระบาดวิทยาที่ให้หลักฐานเชื่อมโยงที่ชัดเจน ถึงความสัมพันธ์โดยตรงของโรคในกลุ่มเรื้อรังไม่ติดต่อนี้ กับสภาวะสุขภาพในช่องปาก ดังที่จะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

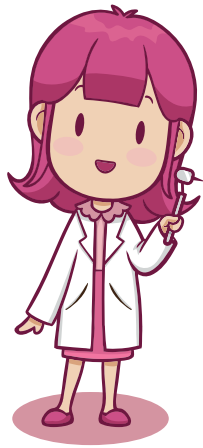
สำหรับปัญหาโรคในช่องปาก ที่มีรายงานไวถึงความสัมพันธ์กับโรคทางระบบอื่น ๆ และยังพบสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคปริทันต์อักเสบ เนื่องจากโรคนี้เป็นโรคที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ บทความชุดนี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบกับโรคทางระบบ ที่น่าสนใจ โดยจะแบ่งออกเป็นเนื้อหา 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 คือความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบ กับโรคเบาหวาน(diabetes) โรคหัวใจและหลอดเลือด (cardiovascular disease หรือ CVD)

ชุดที่ 2 คือความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบ กับโรคกระดูกพรุน (osteoporosis) โรคทางระบบทางเดินหายใจ (respiratory disease) และโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (rheumatoid arthritis)

โรคเบาหวาน

จัดเป็นโรคกลุ่มที่มีความผิดปกติของกระบวนการเมตาบอลิซึมของร่างกาย ในการจัดการกับระดับของน้ำตาลของร่างกายเรา โดยพบสัมพันธ์กับฮอร์โมนที่ชื่อว่าอินซูลิน ในที่นี้จะไม่กล่าวถึงรายละเอียดของโรคเบาหวาน อย่างไรก็ตามพบว่า โรคเบาหวานนี้ จัดเป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคปริทันต์อักเสบ ขณะเดียวกันมีรายงานความสัมพันธ์ของระดับความรุนแรงของโรคปริทันต์อักเสบที่สามารถส่งผลต่อการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด รวมถึงภาวะแทรกซ้อนอื่นๆในผู้ป่วยโรคเบาหวานได้

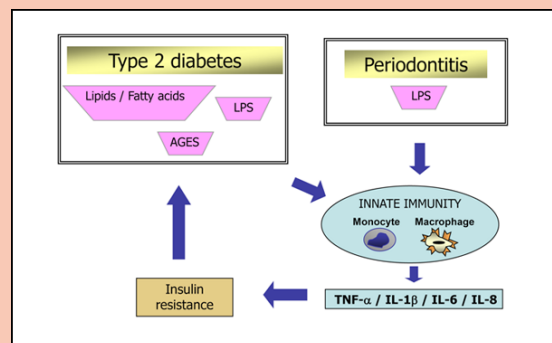
ภาพผู้ป่วยโรคปริทันต์อักเสบ ซึ่งมีประวัติการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ดี

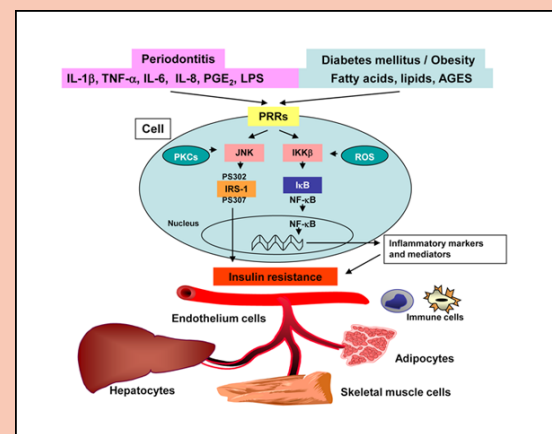
ในปี 2009 การศึกษาของ Chavary และคณะ¹ พบว่าโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มไม่พึ่งพาอินซูลินและเป็นชนิดที่พบในผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ เป็น

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคปริทันต์อักเสบในผู้ป่วยกลุ่มนี้ โดยสภาวะแทรกซ้อนที่พบมากในผู้ป่วยโรคเบาหวานได้แก่สภาวะmacrovascular และ microvascular complications หนึ่งในกลไกที่ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนดังกล่าว กล่าวคือ การจับกันของ Advanced glycosylation end product (AGEs) กับเซลล์เม็ดเลือดขาว ทำให้กระบวนการเกิด chemotaxis และphagocytosis ของเซลล์เม็ดเลือดขาวลดลง ยิ่งไปกว่านั้นยังส่งผลต่อการตอบสนองที่มากเกินไปของกลไกการอักเสบของร่างกายต่อเชื้อแบคทีเรียที่เข้าสู่ร่างกาย โดยการปล่อยสารหลังกลุ่มสื่อกลางการอักเสบ (inflammatory mediators) ออกมาในปริมาณมาก กลไกนี้ยังมีผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ (fibroblasts) ซึ่งส่งผลให้เกิดความบกพร่องในการหายของแผล รวมทั้งมีการหายของแผลที่ช้าลงด้วย นอกจากนี้ยังพบการเพิ่มการผลิตเอนไซม์คอลลาจีเนส (collagenase) ซึ่งมีผลให้เกิดการทำลายเนื้อเยื่อต่าง ๆ ในร่างกายอีกด้วย ดังนั้นผู้ป่วยเบาหวานโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่สามารถคุมสภาวะของโรคได้ดี มีโอกาสเกิดการตอบสนองต่อเชื้อก่อโรคปริทันต์อักเสบด้วยปฏิกิริยาการอักเสบของร่างกายที่มากกว่าปกติ ภาวะอักเสบที่เกิดขึ้นรวมถึงภาวะบกพร่องของการซ่อมแซมเนื้อเยื่อในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ส่งผลให้การทำลายเนื้อเยื่อปริทันต์ในผู้ป่วยโรคปริทันต์อักเสบมีความรุนแรงมากขึ้น ในส่วนผลทางระบบของโรคปริทันต์อักเสบนั้นพบว่าอาจทำให้เกิดภาวะการติดเชื้อแบคทีเรียในกระแสเลือด (bacteremia) และการมีพิษจากเชื้อแบคทีเรียในกระแสเลือด (endotoxemia) ได้ โดยผลลัพธ์ที่ตามมาของโรคปริทันต์อักเสบคือทำให้มีสารสื่อกลางกระบวนการอักเสบเข้าสู่กระแสเลือดและมีผลต่อทางระบบต่างๆในร่างกาย จากการศึกษาของ Genco และคณะ ในปี 2005² พบว่าการติดเชื้อก่อโรคปริทันต์แกรมลบเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวาน สามารถส่งผลให้การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดแย่ลงได้ นอกจากนี้การศึกษาของ Santos และคณะในปี 2010³ ยังพบว่าผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่ได้รับการรักษาโรคปริทันต์อักเสบจะมีระดับของสารสื่อกลางกระบวนการอักเสบในกระแสเลือดที่สูงกว่าปกติ

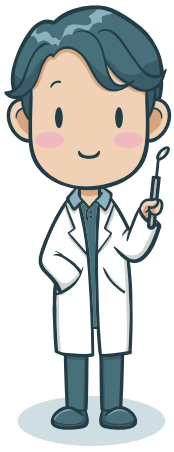
และสามารถส่งผลให้เกิดสภาวะดื้อต่ออินซูลิน (insulin resistance) รุนแรงมากขึ้นในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานและทำให้การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดแย่ลงได้เช่นกัน ในปัจจุบัน การประเมินความสามารถในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานนิยมวัดปริมาณของ Glycated hemoglobin A1c (HbA1c) ซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนค่าเฉลี่ยของน้ำตาลในเลือดผู้ป่วยในช่วงเดือนที่ 3 ถึง 4 เดือนที่ผ่านมาของผู้ป่วย จากผลการศึกษา Cochrane database systematic review ของ Simpson และคณะในปี 2015⁴ พบหลักฐานสนับสนุนว่าการรักษาโรคปริทันต์อักเสบ สามารถช่วยทำให้การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานดีขึ้น โดยพบค่าเฉลี่ยการลดลงของ HbA1c เท่ากับร้อยละ 0.29 หลังผู้ป่วยได้รับการรักษาโรคปริทันต์อักเสบ เป็นระยะเวลา 3 ถึง 4 เดือน จึงอาจคาดการณ์ได้ว่าการรักษาโรคปริทันต์อักเสบ อาจส่งผลต่อการควบคุมโรคเบาหวานของผู้ป่วย อย่างไรก็ตามประเด็นของการติดตามผลระยะยาวสำหรับเรื่องโรคปริทันต์อักเสบและการควบคุมโรคเบาหวาน ยังคงต้องมีการติดตามผลการรักษาในระยะยาวต่อไปในอนาคต

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบและเบาหวานชนิดที่ 2

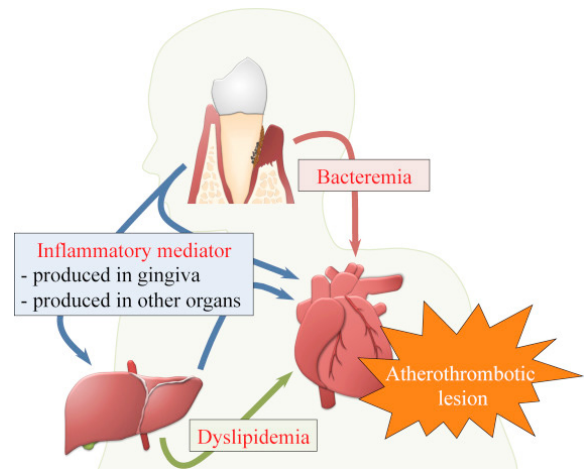

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบและโรคอ้วน กับเบาหวาน

โรคหัวใจและหลอดเลือด

เป็นโรคเรื้อรังที่พบมากในกลุ่มผู้สูงอายุ อีกโรคหนึ่งตามรายงานทางระบาดวิทยา และพบมีความสัมพันธ์กับโรคปริทันต์อักเสบ ในด้านของกระบวนการอักเสบ จากการศึกษาของ Kaptoge และคณะในปี 2010⁵ พบว่าเมื่อเกิดกระบวนการอักเสบในร่างกาย จะมีการหลั่งสาร ที่มีความสัมพันธ์กับโรคหัวใจและหลอดเลือดออกมา ได้แก่ pro-inflammatory cytokines และ C-reactive protein (CRP) โดยในปี 2003 Ridker และคณะ⁶ พบว่า CRP เป็นสารที่สามารถนำมาใช้พยากรณ์แนวโน้มของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดในผู้ป่วยได้ ขณะเดียวกัน Loos และคณะในปี 2005⁷ พบว่ากระบวนการอักเสบในผู้ป่วยโรคปริทันต์ ส่งผลให้มีการหลั่ง pro-inflammatory cytokines ตลอดจน CRP และ tumor necrosis factor alpha (TNF- α) ที่ต่อเนื่องและส่งผลทำให้เกิดการก่อตัวของไขมันในเส้นเลือด (atherogenesis) นอกจากนี้ เชื้อก่อโรคปริทันต์อักเสบที่รื้อไหลเข้าสู่กระแสเลือดยังสามารถไปสะสมในคราบไขมันที่ผนังหลอดเลือด (atheromatous plaques) และเหนี่ยวนำให้เกิดการปฏิกิริยาเกาะตัวของเลือดในเส้นเลือด (procoagulant response) ได้อีกด้วย ในปี 2008 Higashi และคณะ⁸ ยังพบว่าโรคปริทันต์อักเสบมีความสัมพันธ์กับสภาวะผิดปกติในการทำงานของเซลล์บุผิวหลอดเลือด (endothelial dysfunction)

ซึ่งภาวะดังกล่าวเป็นอาการแสดงอย่างแรกของภาวะหลอดเลือดแดงแข็ง (atherosclerotic vascular disease) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์ต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด สอดคล้องกับข้อมูลจากองค์กรทางการแพทย์ที่สำคัญ ได้แก่ consensus report โดย the Joint European Federation of Periodontology (EFP) และ American Academy of Periodontology (AAP) workshop ในปี 2013⁹ ที่พบว่าผู้ป่วยโรคปริทันต์อักเสบมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดอย่างมีหลักฐานทางการแพทย์สนับสนุน

ดังนั้นจะเห็นได้ถึงความเชื่อมโยงสภาวะโรคในช่องปากที่สำคัญ และสัมพันธ์กับกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ รวมทั้งสภาวะโรคทางระบบที่สามารถพบได้มาก โดยบทความชุดที่ 1 นี้ ได้กล่าวถึงความเชื่อมโยงกันของโรคเบาหวาน และโรคของระบบหัวใจและหลอดเลือด สำหรับโรคทางระบบอื่น ๆ ได้แก่

ความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบ กับโรคกระดูกพรุน (osteoporosis) โรคทางระบบทางเดินหายใจ (respiratory disease) และโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (rheumatoid arthritis) จะได้อีกกล่าวถึงในโอกาสต่อไป

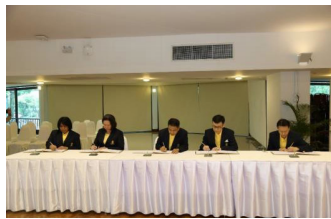
เอกสารอ่านเพิ่มเติม

1. Chavarry NG, Vettore MV, Sansone C, Sheiham A. The relationship between diabetes mellitus and destructive periodontal disease: a meta-analysis. *Oral health Prev Dent* 2009;7:107-27.
2. Genco RJ, Grossi SG, Ho A, Nishimura F, Murayama Y. A proposed model linking inflammation to obesity, diabetes and periodontal infections. *J Periodontol* 2005;76:2075-84.
3. Santos Tunes R, Foss-Freitas MC, Nogueira-Filho Gda R. Impact of periodontitis on the diabetes-related inflammatory status. *J Can Dent Assoc* 2010;76:a35.
4. Simpson TC, Weldon JC, Worthington HV, Needleman I, Wild SH, Moles DR, et al. Treatment of periodontal disease for glycaemic control in people with diabetes mellitus. *Cochrane Database Syst Rev* 2015;(11):CD004714.
5. Kaptoge S, Di Angelantonio E, Lowe G, Pepys MB, Thompson SG, Collins R, et al. C-reactive protein concentration and risk of coronary heart disease, stroke, and mortality: an individual participant meta-analysis. *Lancet* 2010;375:132-40.
6. Ridker PM. Clinical application of C-reactive protein for cardiovascular disease detection and prevention. *Circulation* 2003;107:363-9.
7. Loos BG. Systemic markers of inflammation in periodontitis. *J Periodontol* 2005;76:2106-15.
8. Higashi Y, Goto C, Jitsuiki D, Umemura T, Nishioka K, Hidaka T, et al. Periodontal infection is associated with endothelial dysfunction in healthy subjects and hypertensive patients. *Hypertension* 2008;51:446-53.
9. Tonetti MS, Van Dyke TE working group 1 of the joint EFP/AAP workshop. Periodontitis and atherosclerotic cardiovascular disease: consensus report of the joint EFP/AAP workshop on periodontitis and systemic diseases. *J periodontol* 2013;84(4 Suppl):S24-9.

CU NEWS

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โดยมี ผศ. ทพ. ดร. สุจิต พูลทอง คณบดี คณาจารย์ และบุคลากร ได้ร่วมลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันศุกร์ที่ 3 พฤษภาคม 2562 เวลา 11.00 น. ณ ศาลาพระเกี้ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยนิเทศนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ จัดพิธีกราบลาอาจารย์ และรับโอวาท แก่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในงานปัจจัยนิเทศนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีการบรรยายพิเศษ ในหัวข้อเรื่อง “การบริหารงานและการบริหารชีวิตในฐานะทันตแพทย์” โดยทันตแพทย์ เจิมพล ภูมิตระกูล ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลรามคำแหง ได้ให้เกียรติมาเป็นวิทยากร และพิธีกรปราศณาจารย์ พิธีบายศรีสู่ขวัญ และให้โอวาท โดยในงานมี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และคณาจารย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 ณ ห้องประชุมสมเด็จพระญาณสังวร ชั้น 19 อาคารบรมนาถครินศรีนครินทร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ จัดการอบรม Work Shop เรื่อง Green Office

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมกับทาง Chula zero waste จัดการอบรม Work Shop เรื่อง “Green Officeการลดและแยกขยะในสำนักงาน” โดย คุณวรณ วารัญญานนท์ ที่ปรึกษาเพื่อภาคอุตสาหกรรม ศูนย์ความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีปิโตรเคมีและวัสดุ ได้ให้เกียรติมาเป็นวิทยากร เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 ณ ห้องประชุม สีสิริสิงห์ ชั้น 2 อาคารสมเด็จพระเจ้า 93 คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ นอกจากนี้ บุคลากร ของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ที่เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ ได้นำภาชนะสำหรับใส่อาหาร และแก้วน้ำส่วนตัว มาร่วมรับประทานอาหารกลางวันด้วยกันอีกด้วย

MU NEWS

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บรรจง มไหสวริยะ รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ให้เกียรติร่วมงานวันคล้ายวันสถาปนาครบรอบ 51 ปี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ธีรชัย สุภัทรพันธุ์ รักษาการแทนรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอื้อมพร มัชฌิมวงศ์ รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล และผู้บริหาร (คณะฯ) ผู้อำนวยการ (สถาบัน) ส่วนงานต่างๆ โดยมีศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิงวรานันท์ บัวจิบ คณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมทั้งผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ เข้าร่วมงานอย่างพร้อมเพรียง

จากนั้น ผู้บริหารฯ ได้ร่วมพิธีสักการะพระพุทธรูปเทวทันตราฯ พระพุทธรูปประจำคณะทันตแพทยศาสตร์ และสักการะรูปหล่อ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ทพ.อิศระ ยุกตะนันท์ ผู้ก่อตั้งและอดีตคณบดีท่านแรก เพื่อความเป็นสิริมงคล ณ บริเวณโถงชั้น 7 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2562

MU NEWS

ศูนย์ทันตกรรมพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับกลุ่มบริษัทพีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ร่วมให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากพร้อมให้คำปรึกษาทางทันตกรรมแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในโครงการ “คลินิกลอยฟ้า ปีที่ 17” ณ สถานีรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) สถานีหัวลำโพง ระหว่างวันที่ 5-8 มิถุนายน 2562

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้การต้อนรับ Ms. Luh Made Diva Sasmita Pradnyani, Ms. Kim Henadi, Ms. Made Citra Bunga Anjani, Ms. Oyagi Shuka และ Mr. Samuel Pramadisa นักศึกษาทันตแพทย์ ชั้นปีที่ 4 จาก Udayana University, Bali, Indonesia ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเข้าศึกษาดูงานทางทันตกรรมและการสังเกตการณ์ทางคลินิก ณ ภาควิชาศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล, ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์, ภาควิชาทันตกรรมเด็ก, ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปากและปริทันตวิทยา, ภาควิชาทันตกรรมหัตถการและวิทยาเอ็นโดดอนต์ และภาควิชาวิทยากระบบบดเคี้ยว ระหว่างวันที่ 13 พฤษภาคม – 7 มิถุนายน 2562 โดยเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2562 ศาสตราจารย์ ดร. ทยุ.วรานนท์ บัวจิบ คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มอบใบประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาดังกล่าว

CMU NEWS

Dr. L. B. Lahiru Prabodha, Specialist in Clinical Genetics จาก Faculty of Medicine, University of Ruhuna ประเทศศรีลังกา มาเยี่ยมชมและปรึกษาหารือทางวิชาการและด้านวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับ Molecular Etiology of Facial Clefts ร่วมกับ ผศ.ทพ.ดร.ชยพร สุพรรณชาติ รองคณบดีฝ่ายวิจัย และ ศ.ทพ.พีรณิธ กันตะบุตร เมื่อวันที่ 24 พ.ค.62

Dr. Siti Zuriana Mohd Zamzuri ทันตแพทย์จากประเทศมาเลเซียพร้อมทั้งทันตแพทย์และเจ้าหน้าที่จากศูนย์ทันตระหว่างประเทศ เยี่ยมชมคณะฯ และร่วมอภิปรายและฟังบรรยายร่วมกับอาจารย์สาขาชีววิทยาช่องปากและทันตกรรมชุมชน ณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 4,7 มิ.ย.62

ผศ.ทพ.ดร.นฤมนัส คอวนิช คณบดี ให้การต้อนรับ Professor Allen Ming-Lun Hsu, Dean พร้อมคณะฯ จาก School of Dentistry, National Yang-Ming University, Taiwan ในโอกาสเยี่ยมชมคณะฯ และร่วมลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน เพื่อความร่วมมือทางวิชาการ วิจัย การแลกเปลี่ยนนักศึกษา บุคลากร ศึกษาดูงาน และพัฒนาเครือข่ายของสถาบันการศึกษา พร้อมนี้ Professor Allen Ming-Lun Hsu บรรยายพิเศษในหัวข้อเรื่อง “Dental Education and Digital Dentistry” ให้กับบุคลากรและนักศึกษาของคณะฯ เมื่อวันที่ 6 มิ.ย.62

We Need You

รับสมัครทันตแพทย์

ศูนย์ทันตกรรมรังสี
ENDO FT, PT
02-959-1585-6

รพ.พญาอินเตอร้
(ชลบุรี)
GP (FT), (PT)
จันทร์ - อาทิตย์
K.อิสริย์ 038-428374

เซ่ง
CLINIC ราชวิถี
ทันตแพทย์ (อนุสาวรีย์ชัย)
2 UNIT อุปกรณ์ครบชุด
คนไข้พร้อม
02-2451303
082-6817018

คลิกเลย!!

WWW.THAIDENTAL.NET

ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
71 ลาดพร้าว 95 แขวงจตุจักร กรุงเทพฯ 10310

THE DENTAL ASSOCIATION OF THAILAND

71 ladplaw 95 Wangthonglang Bangkok 10310, Thailand
Tel. 662-539-4748 Fax. 662-514-1100 [www.thaidental.net]
Email: dat.newsletter@gmail.com / Thaidentalnet@gmail.com